

DE MILITAIRE SPECTATOR

MAANDBLAD VOOR DE WEERMACHT VAN NEDERLAND EN INDIË

waarin opgenomen :

het Artilleristisch Tijdschrift, het Cavaleristisch Tijdschrift en het
Militair Technisch Tijdschrift.

Directeur-Redacteur: J. MOORMAN, Reserve-Majoor der Grenadiers.

Redacteuren:

Jhr. J. T. ALTING VON GEUSAU, Generaal-Majoor, Commandant Ie Legerkorps.

D. A. VAN HILTEN, Luitenant-Kolonel van den Generalen Staf.

M. R. H. CALMEIJER, Kapitein der Grenadiers.

P. W. PIETERS, Majoor der huzaren.

A. ETERMAN, Kapitein der artillerie.

J. H. COUZY, Kapitein van den Generalen Staf.

Redactie en Administratie: Zwarteweg 1, Den Haag — Tel. 117783 en 117784

Abonnement f 2.50 per kwartaal. Indië en Buitenland f 12.50 per jaar. Losse Nummers f 1.—

Postrekening 44715 ten name van Moorman's Periodieke Pers N.V.

108ste JAAR No. 9

NADruk VERBODEN

SEPTEMBER 1939

INHOUD.

	Blz.
Spectatoriale Beschouwingen	360
Inzichten omtrent de tactiek der veldartillerie na den wereldoorlog en de in verband daarmee noodzakelijke organisatie van dit wapen, door P. L. G. DOORMAN	363
De Infanterie Compagnie te Velde, door D. A. VAN HILTEN	376
Nieuwe Uitgaven	378, 393
De discipline in ons leger, door E. P. WEBER	379
Artilleristische Opgaven, door H. J. J. D. DÜRST BRITT	384
De snelle vuuropening bij den zwaren mitrailleur, door E. J. C. VAN HOOTEGEM.	390
Leven en Streven in de Koninklijke Landmacht	397
Uit de Vakpers	399

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS N.V. - 's-GRAVENHAGE - 1939

SPECTATORIALE BESCHOUWINGEN

29 AUGUSTUS 1939 ALGEMEENE MOBILISATIE

H.M. DE KONINGIN IN HAAR RADIO-REDE
NA AFKONDIGING VAN DE
ALGEMEENE MOBILISATIE:

„Ten volle vertrouw Ik, dat Leger en Vloot onder alle omstandigheden hun plicht zullen doen”

* * *

De allerlaatste regeeringsdaad van den vorigen Minister van Defensie was het verdedigen in de Eerste Kamer van een aanvullings-defensiebegroting van ± 30 miljoen gulden, waarvan ongeveer de helft bestemd is voor het aanschaffen van houwitsers van 10 cm ten behoeve van de derde afdeelingen van onze divisie-artillerie. Dat de Eerste Kamer het daarbij dien bewindsman niet moeilijk maakte, doet niets af aan het feit, dat Minister VAN DIJK daarmee wel een zeer markante streep zette onder de lijst van de door hem genomen maatregelen, strekkende tot verbetering van onze weermacht, want deze versterking van onze bewapening is een feit van de allereerste orde. Deze maatregel trok door allerlei omstandigheden, zooals vacantie-stemming, minister-crisissen e.d. niet de aandacht, die hij verdiende en het is daarom dat wij trachten dit gebeuren middels een spectatoriale beschouwing aan de vergetelheid te ontrukken.

Wij willen onze nadere beschouwing hierover echter niet aanvangen, voordat wij in dit militaire tijdschrift aan den afgetreden Minister van Defensie een eere-

saluut gebracht hebben voor het onnoemlijk vele, dat hij voor de weermacht gedaan heeft. De heer VAN DIJK kan zich er van overtuigd houden, dat zijn naam met gulden letteren in de geschiedboeken van de Nederlandsche Weermacht zal vermeld worden en dat alles wat in die weermacht leeft en werkt, hem in de grootste bewondering en dankbaarheid zal blijven gedenken. Het eenige nadeel, dat Zijne Excellentie ons berokkende, was dat hij heenging en voor ons militairen, die in de hoogere politiek nu eenmaal niet zoo goed thuis zijn, dringt zich onweerstaanbaar de vraag naar voren of niettegenstaande al het politieke geharrewar in de maanden Juli en Augustus, het landsbelang niet gediend zou zijn geweest door het aanblijven van dezen Minister. Wij stellen de vraag, doch geven geen antwoord en laten dat gaarne aan het altijd juiste oordeel van de geschiedenis over, waarbij wij intusschen wenschen aan te teekenen, dat door de benoeming van het Hoofd van de IIe Afdeeling B van het Departement van Defensie, Luitenant-Kolonel van den Generalen Staf A. CH. H. DIJXHOORN,

tot Minister een belangrijke daad ver-richt is ten bate van de zoo hoog noodige continuïteit in deze woelige dagen.

Wij hopen, dat oud-Minister VAN DIJK nog lang getuige moge zijn van den verderen uitbouw van de herboren weermacht, waarvoor hij ongewitfeld de hechte grondslagen legde en dat wij bij alle verdere maatregelen tot herbouw op zijn krachtigen steun zullen mogen blijven rekenen.

* * *

Onder de zeer vele zwakke plekken, die ons leger-organisme, na het bijna twintigjarige tijdperk van verwaarloozing ver-toonde, was onze technische uitrusting wel zeer in het oog springend en die technische tekortkomingen op het gebied van het luchtwapen, den luchtafweer en den tankafweer waren wel zoo schrijnend en eischten zoo alle aandacht en alle krachtsinspanning, dat er van het tekort aan artillerie-kracht eigenlijk niet voldoende notitie genomen werd. Wij weten natuurlijk wel, dat het vraagstuk van de artillerie-versterking ook hier en daar, o.a. eenige malen in de Vereeniging ter beoefening van de Krijgs-wetenschap, de aandacht had, doch tot de groote menigte van ons volk, drong dit vraagstuk niet door zooals de andere vraagstukken en vooral niet in de mate, die het wegens zijn enorme belangrijkheid verdiende.

Wij vreezen niet de minste tegenspraak als wij betoogen, dat voor korten tijd de artillerie-kracht van ons veldleger *ten eenen male onvoldoende was*. Wij beschikten aan divisie-artillerie toch slechts over drie afdeelingen artillerie, n.l. twee van 7 veld, welk mooie kanon nog alleszins vertrouwen verdient, en een houwtiser-afdeeling. Zooals bekend beschikten vier divisieën over den zeer weinig geschikten houwtiser van 12 cm met een veel te korte dracht en de vier andere over den voor dit werk veel te zwaren houwtisers van 15 cm, die weliswaar een krachtig projectiel verschoot, doch welks dracht van 8.5 km ook te gering moet genoemd worden. Aan legerkorps-artillerie telden wij per legerkorps één afdeeling van twee batterijen, bewapend met het uitmuntende kanon van 10 veld.

Ons Legerkorps beschikte dus over slechts zeven afdeelingen artillerie. Voegen wij daarbij, dat onze leger-artillerie zoowel quantitatief als kwalitatief verre beneden peil was en dat artillerie buiten veldleger-

verband practisch gesproken ontbrak, dan is daarmede de wel zeer droevige balans opgemaakt.

Als wij hierbij bedenken, dat in de zwakste andere legers de divisie-artillerie tenminste uit vier afdeelingen bestaat en de leger-artillerie uit twee regimenten van drie afdeelingen, alzoo per legerkorps 14 afdeelingen, dan zien wij, dat onze artillerie-kracht de helft was van die van de zwakste der andere legers, waarbij wij de overal elders bestaande regimenten artillerie, buiten legerverband, nog buiten beschouwing hebben gelaten.

* * *

Met een dergelijke hoeveelheid artillerie toegerust, was het voor de Nederlandsche infanterie wel zeer moeilijk om in de tactische verdediging stand te houden en totaal onmogelijk om tot het tactisch offensief over te gaan. Het is wel goed om zich dit eens klaar voor oogen te stellen, want de vele oefeningen in den aanval, die wij met één legerkorps hielden en waarbij wij practisch gesproken ons geheele bezit aan artillerie indeelden, zouden in dit opzicht wellicht een volkomen verkeerde voorstel-ling van zaken verschaffen.

De eerste maatregel, die genomen werd, was de uitbreiding van de afdeelingen van 10 veld der legerkorps-artillerie tot afdeelingen van drie batterijen, terwijl daarna die vier afdeelingen werden uitgebouwd tot de 9e, 10e, 11e en 12e regimenten motor-artillerie, die thans zijn opgericht, doch waarvoor het materieel maar langzamerhand beschikbaar komt. Deze regi-menten zullen bestaan uit twee afdeelingen van drie batterijen van 10 veld, terwijl de derde afdeeling bewapend zal worden met den houwtiser van 15 cm, die tot nu toe bij vier van de acht divisieën was ingedeeld. Ongetwijfeld is deze houwtiser, vooral door zijn te korte dracht, niet als modern te beschouwen, maar wij kunnen nu eenmaal niet alles tegelijk in orde brengen. In ieder geval zal deze zware houwtiser-afdeeling, dank zij het juiste en krachtige schot, een factor van beteekenis kunnen vormen, indien men tenminste bij de regimenten legerkorps-artillerie nu maar van huis uit de juiste conclusie trekt uit het feit van de te korte dracht, en die afdeelingen niet op te grooten afstand achteruit plaats. Ook voor de artillerie geldt nog steeds het

tactische axioma, dat vuuruitwerking boven dekking gaat.

Nu de 10 cm houwtiser zijn intrede bij de divisie-artillerie zal doen — en wij hopen en meenen te weten, dat zulks al zeer spoedig het geval zal kunnen zijn — kan dus de 15 cm houwtiser naar de regimenten legerkorps-artillerie overgaan en dan hebben wij alvast twee van de drie afdeelingen legerkorps-artillerie.

Als de beschreven artillerie-versterking haar beslag zal hebben gekregen, beschikken wij dus per legerkorps over negen afdeelingen artillerie, waarvan er acht (niet de 15 houwtiser) met het praedicaat goed (7 veld) en zeer goed (10 houwtiser en 10 veld) kunnen beoordeeld worden.

* * *

Het spreekt vanzelf, dat wij met deze versterking van onze artilleriekracht ten eerste ingenomen zijn, maar uit de vergelijking, die wij troffen met andere legers, blijkt even duidelijk, dat wij, hoe dankbaar ook, *noq niet voldaan kunnen zijn.*

Het eerst noodige, dat ons op dit gebied nog te doen blijft, is de verdere versterking van onze divisie-artillerie, want zoowel de vergelijking met andere legers als de eigen ervaring bij tallooze oefeningen opgedaan, toonen duidelijk aan, dat een divisie-artillerie van drie afdeelingen te weinig is, daarentegen een van vier als een minimum is te beschouwen.

Onze voorschriften lijden in dezen een weinig aan hoogmoedswaanzin, waar zij het naast elkaar plaatsen van de drie regi-

menten infanterie van de divisie als regel stellen. Met drie afdeelingen artillerie is dit eigenlijk niet mogelijk, omdat alsdan of één regiment infanterie geen rechtstreekschen steun heeft of de D.C. geen artilleriekracht voor algemeene opdrachten meer ter beschikking heeft.

Als men tot versterking van onze regimenten divisie-artillerie met één afdeeling zou willen overgaan, zou men eigenlijk eerst de vraag moeten oplossen hoe de verhouding in die regimenten tusschen vlakbaan- en krombaan-artillerie zou moeten zijn, waarbij men wellicht tot de conclusie zou komen, dat een bewapening uitsluitend met lichte houwtisers de voorkeur zou verdienen. Wij vreezen echter, dat door het zoeken naar deze oplossing kostbare tijd zou verloren gaan en geven er daarom de voorkeur aan onze divisie-artillerie voorloopig te doen bestaan uit twee afdeelingen van 7 veld en twee afdeelingen van 10 hw.

Het thans toegestane bedrag is, als wij juist zijn ingelicht, slechts voldoende om de acht derde afdeelingen der divisie-artillerie te doen bestaan uit drie batterijen van vier stukken met de noodige materieel-reserve.

Wij hopen dus, dat weldra nog het noodige geld zal kunnen worden beschikbaar gesteld voor acht vierde afdeelingen.

Bedenken wij hierbij dat het een zaak van *de uiterste urgentie is* en dat een te lang uitstellen van die versterking der divisie-artillerie onze infanterie groote bloedoffers zal kosten.

PORTRETTEEN VAN ONZE GENERAALS.

Als losse bijlagen zijn bij dit nummer gevoegd de portretten van Generaal-Majoor N. T. Carstens, Reserve Generaal-Majoor H. de Jongh, Kolonel J. van Selm en Kolonel F. S. Vaillant.

INZICHTEN OMTRENT DE TACTIEK DER VELD- ARTILLERIE NA DEN WERELDOORLOG EN DE IN VERBAND DAARMEE NOODZAKELIJKE ORGANISATIE VAN DIT WAPEN

DOOR P. L. G. DOORMAN,

Kapitein van den Generalen Staf, Leeraar aan de H.K.S.

1. Algemeen.

Het is wel vanzelfsprekend, dat de gedachten over tactiek in de jaren, direct volgende op den wereldoorlog, sterk onder den invloed stonden van den juist geëindigden stellingstrijd.

Voor wat de artillerie betreft, domineerden de beginselen omtrent het „gebruik in massa” alsmede omtrent „vuren op groote afstanden”.

De vooraanstaande plaats, welke het wapen gedurende den wereldoorlog in de legerorganisaties had veroverd, wist zij ook in de naoorlogsche jaren te behouden.

Nieuw materieel werd uiteraard in de eerste jaren na den oorlog niet of slechts in geringe hoeveelheden aangeschaft. In de „overwinnende landen” toch was men in staat om met het vele oorlogsmaterieel nog jaren lang de uitrusting van een groot leger te kunnen verzorgen. De voormalige centrale mogendheden, welke als „inleiding tot een algemeene ontwapening” zich van het grootste gedeelte van hun bewapening hadden moeten ontdoen, werden gedwongen om kleine staande legers met lange diensttijden in te voeren. Voor Duitschland beteekende dit voor wat de artillerie betreft een inkrimping van de 100 vooroorlogsche regimenten veldartillerie met \pm 600 batterijen en 24 regimenten Onbereden-Artillerie tot 7 artillerie-regimenten met een totaal van 63 batterijen: dat zijn ongeveer 20 batterijen meer dan het Pruisische leger mocht behouden na den vrede van Tilsit in 1807!

Inmiddels zouden ook deze bepalingen slechts zeer vergankelijk blijken te zijn: na de mislukking van de ontwapeningsconferentie meende Duitschland voldoende termen te hebben gevonden om zich van de knellende banden op bewapeningsgebied te bevrijden, en de leger-organisatie en bewapening wederom te brengen op het peil van de andere groote Europeesche mogendheden.

Wellicht is het niet ondienstig om thans in het kort naast elkaar de inzichten te beschouwen, welke in Frankrijk en Duitschland omtrent het gebruik van de veldartillerie in verschillende gevechtsomstandigheden worden gehuldigd.

Over de groote beteekenis van het wapen heerscht in beide landen geen verschil van meening.

Respectievelijk wordt deze meening o.m. uitgedrukt in de zinsneden van de betreffende gevechtsvoorschriften:

L'artillerie est l'arme des feux puissants et profonds. Elle constitue l'ossature du champ de bataille, de par sa stabilité et sa moindre vulnérabilité.

Die Artillerie beherrscht mit ihrer mächtigen Schlagkraft und starken seelischen Wirkung das Schlachtfeld.

De *algemeene taak* aan het wapen gesteld wordt als volgt weergegeven:

1. aider l'infanterie et les chars;
2. donner de la profondeur à la bataille offensive ou défensive en attaquant les réserves, les organes de commandement et les communications de l'adversaire.

Aufgabe der Artillerie ist es: *im Angriff* den Widerstand des Feindes zu brechen, ihrer Schwesterwaffe, der Infanterie, den Weg zu bahnen und mit ihr gemeinsam den Sieg zu erkämpfen,

in der Verteidigung der Infanterie unerschütterliches Ausharren, siegreiche Abwehr und erfolgreichen Gegenangriff zu ermöglichen.

2. Fasen voorafgaande aan den aanval.

Omtrent het *artilleriegebruik gedurende den naderingsmarsch* treffen wij het volgende aan:

Au cours de l'approche, l'artillerie, répartie par le général de division, établit sa liaison avec l'infanterie dont elle suit attentivement la progression. Elle se tient prête à intervenir très rapidement, mettant progressivement ses batteries en position, se déplaçant, s'il y a lieu, par échelons pour appuyer les avant-gardes avec une partie de ses matériels.

Teile der leichte Artillerie können der Vorhut unterstellt werden.

Ferner können für den Marsch einzelne schwere Batterien (vor allem Flachfeuer) hinzutreten.

Aan beide zijden worden aldus de voorhoedes door deelen van de divisie-artillerie gesteund. Slechts bij de bevelvoering komt het verschil tot uiting, dat aan Fransche zijde de artillerie in beginsel onder de bevelen van den divisiecommandant blijft gesteld, terwijl aan Duitsche zijde de artillerie, bestemd om de voorhoede te steunen onder de bevelen van den voorhoedecommandant kan treden.

Wat de *artilleriebestrijding* betreft, waarmee men aan beide zijden meent zoo vroegtijdig mogelijk te moeten aanvangen, doet zich het verschil voor, dat deze aan Fransche zijde aan deelen van de legerkorpsartillerie wordt opgedragen, terwijl aan Duitsche zijde de zware batterijen van de divisien met de uitvoering worden belast.

De voorschriften geven hieromtrent aan:

Des unités d'artillerie du corps d'armée sont détachées provisoirement auprès des divisions de premier échelon pour contre-battre le plus tôt

Störungen des Marsches durch feindliches Artilleriefeuer auf die Marschstrassen kann durch zeitweises verlassen der Marschstrassen oder

possible avec l'aide de l'aviation, l'artillerie ennemie.

Gedurende het *tot stand brengen van de gevechtsaanraking* blijft de artillerie, welke de voorhoede steunt aan Franse zijde in beginsel onder den D. C. gesteld.

Niettemin volgt uit de zinsnede: . . . Mais ce dernier ne doit pas hésiter, si la structure du terrain, ou l'étendue de la zone d'action le rendent utile à consentir toute la décentralisation nécessaire du commandement de l'artillerie pour obtenir un appui plus efficace et plus rapide des avant-gardes. . .

dat ook andere oplossingen mogelijk zijn.

Is de *vijand in beweging*, dan zullen de voorhoedes een verdedigende opstelling innemen, waarbij: Toute l'artillerie disponible se déploie pour participer à cette action d'arrêt.

Ook de legerartillerie komt gedurende de fase van het tot stand brengen van de gevechtsaanraking in actie, zulks blijkend uit de bepaling, dat gedurende het „prise de contact” „l'artillerie d'armée intervient progressivement.”

Voor de *inleidende gevechten*, welke zullen worden gevoerd door „le maximum d'artillerie et une fraction d'infanterie des gros”, verstrekt de legerkorpscommandant opdrachten aan de divisies, waarbij hij „les appuie ou les renforce avec l'artillerie à sa disposition.”

durch Entfalten begegnet werden . . .

Falls eigene Fliegerbeobachtung möglich ist, sind rasch weittragende Flachfeuerbatterien in Stellung zu bringen.

Aan Duitsche zijde worden de fasen van het *tot stand brengen van de gevechtsaanraking* en van het voeren van de *inleidende gevechten* niet scherp onderscheiden.

In het hoofdstuk, handelende over het „*Begegnungsgefecht*” worden echter aanwijzingen gegeven, hoe de artillerie onder verschillende omstandigheden zal worden gebruikt.

Uit de bepaling: „Früher Einsatz schwerer Infanterie waffen und der Vorhutartillerie hilft die ersten Widerstände brechen, bringt die Bewegung des Gegners zum Stocken und lockt das feindliche Artilleriefeuer heraus” blijkt, dat men er ook aan Duitsche zijde naar streeft om vroegtijdig artillerie in stelling te brengen.

Dat de voorhoede-artillerie in deze fase van den strijd spoedig de steun van verdere artillerie zal verkrijgen, blijkt uit het gestelde:

Frühes Vorziehen und entwickeln weiterer Artillerie geben der sich bildenden Kampffront den Rückhalt.

Einheitlicher Einsatz der Artillerie ist anzustreben. Häufig werden jedoch die Führer einzelner Marschkolonnen die ihnen unterstellte Artillerie selbständig einsetzen müssen. Der Truppenführer kann dieser Möglichkeit durch Verteilung der Artillerie auf die Marschkolonnen und Regelung ihrer Unterstellung Rechnung tragen. Er wird desto eher in der Lage sein, den endgültigen Artillerie-aufmarsch nach seiner Absicht zu gestalten, je stärker die Artillerie ist, über welche er sich die Verfügung vorbehalten hat, und je sicherer und rascher die Verbindung zu den Marschkolonnen ist.

Vorsprung im Einsatz der Artillerie und ihrer Beobachtungsmittel sichert

das artilleristische Übergewicht über den Feind am besten.

Daher kann es geboten sein den Einsatz der gesamten Artillerie zu befehlen, ehe die Einleitungskämpfe eine Klärung der Verhältnisse gebracht haben.

Zoo zien wij aan Fransche, zoowel als aan Duitsche zijde het streven, om de artillerie reeds gedurende de fasen, voorafgaande aan den aanval tot volle werking te brengen.

Aan beide zijden wordt echter tevens de noodzakelijkheid gevoeld om de commandanten der groote eenheden zoo veel mogelijk invloed te doen blijven uitoefenen op de wijze, waarop de artillerie-onderdeelen worden ingezet.

Aan Fransche zijde heeft men gemeend dit vraagstuk op te lossen door de geheele artillerie in beginsel onder den divisie-commandant te doen verblijven: aan Duitsche zijde, door in beginsel de artillerie, welke onder de bevelen van de voorhoedecommandanten wordt gesteld zoo zwak mogelijk te doen zijn, zoodat dan de divisie-commandant door het inzetten van de sterke groep, welke onder zijn rechtstreeksche bevelen was gebleven, zijn invloed op den uiteindelijken artillerie-opmarsch zal kunnen doen gelden.

3. Voorbereiding en gereedstelling voor den aanval.

Aan Fransche zijde wordt vooropgesteld, dat voor den aanval op beslissende punten een „nombreuse-artillerie” wordt vereischt, in verband waarmee „elle exige presque toujours des unités d'artillerie.”

Teneinde aan het vorenstaande te kunnen voldoen wordt gedurende deze fase de artillerie-reserve over de legerartilleriën en de legerkorpsen verdeeld.

Aan beide zijden streeft men er naar om de artillerie zoo ver mogelijk naar voren in stelling te brengen, zulks opdat de onderdeelen hun opgaven gedurende het verloop van den aanval z.m. zonder stellingverandering zullen kunnen volvoeren.

L'artillerie est déployée le plus en avant possible, de manière à réduire le nombre de ses déplacements au cours de l'opération.

Hierzu müssen einzelne Batterien, auch solche, welche für die Artilleriebekämpfung bestimmt sind, weit vorgeschobene Feuerstellungen einnehmen.

Voor wat de steun aan de infanterie betreft wordt aan Fransche, zoowel als aan Duitsche zijde ingezien, dat het noodzakelijk is om bepaalde artillerie-onderdeelen voor den steun aan bepaalde infanterie-onderdeelen te bestemmen,

terwijl men anderszins zoo min mogelijk afstand wil doen van het voordeel, hetwelk er in gelegen is om de artillerie „einheitlich” op beslissende punten te gebruiken.

Dit laatste wordt dan ook uitdrukkelijk in de voorschriften naar voren gebracht, nl.:

L'ensemble de l'artillerie est articulé à la demande du dispositif de l'infanterie tout en restant susceptible de concourir aux concentrations de feux que les circonstances du combat peuvent exiger.

Einheitliche Feuerleitung erhöht die Wirkung des Artillerie Feuers und ermöglicht seine *rasche Zusammenfassung auf entscheidene Punkte und in entscheidenden Augenblicken.*

De wijze, waarop de *steun aan de infanterie* wordt verleend, geschiedt in beide legers niet geheel hetzelfde.

De betreffende bepalingen daaromtrent luiden als volgt:

Le commandant de la division répartit généralement son artillerie en deux fractions, dites, l'une *d'appui direct*, l'autre *d'action ensemble*.

La fraction d'appui direct est répartie, d'après les missions et le terrain, en groupements correspondant en principe aux régiments d'infanterie de premier échelon que ceux-ci soient ou non dotés de chars d'accompagnement.

Les groupements d'appui direct assurent, en principe, les tirs de soutien immédiat, soit selon un plan préétabli, soit d'après les demandes adressées par l'infanterie ou les chars auxquels ils sont directement rattachés.

La fraction d'action d'ensemble permet au commandant de la division de faire sentir son action au cours de la lutte, notamment par des concentrations de feux. Elle fournit habituellement les feux de protection, mais peut agir aussi en renforcement des tirs de soutien immédiat.

Die Infanterie bedarf bei der Durchführung des Angriffs gegen die feindliche Infanterie, die breit und tief verstreute, schwer erkennbare Ziele bietet, einer mit ihr unmittelbar zusammenwirkende Artillerie, die ihren Bedürfnissen jederzeit sofort entsprechen kann.

In der Regel wird daher das Infanterieregiment auf einer je nach den Umständen starken Artillerieverband (Abteilung oder Batterie) zur unmittelbaren Zusammenarbeit *angewiesen*.

Dieser kann *unterstellt* werden, wenn der Infanterieverband einen selbständigen Auftrag hat, wenn das Gefechtsfeld sehr unübersichtlich oder sehr ausgedehnt ist oder wenn aus anderen Gründen eine einheitliche Feuerleitung der Artillerie nicht möglich ist. Der Wert der Zusammenarbeit erhöht sich, wenn die gleichen Verbände beider Waffen immer wieder zusammenwirken.

Der Artillerieführer — der älteste Führer der Artillerie eines gemischten Verbandes — kann über *angewiesene Artillerie* unmittelbar, über *unterstellte Artillerie* auf Befehl des Truppenführers anderweitig verfügen, musz aber die betreffenden Führer der Infanterie vorher benachrichtigen.

Auch Artillerie, die der Infanterie unterstellt ist, musz mit dem Artillerieführer in Verbindung bleiben. Der Truppenführer kann ihr schnelles Heranziehen zu anderen Aufgaben durch Anweisungen für ihr Instellunggehen vorbereiten.

Der Führer der Infanterie stellt an die Artillerie, auf die er *angewiesen* ist, Anträge auf Unterstützung. Der Führer dieser Artillerie hat den Anträgen zu entsprechen. Erhält er gleichzeitig durch den Artillerieführer andere Aufträge, so versucht er dessen Entscheidung darüber herbeizuführen, welche Aufgabe zuerst zu lösen ist; in dringenden Fällen musz er auf eigene Verantwortung handeln.

Unterstellte Artillerie unterstützt nach den Befehlen des Führers des Infanterieverbandes, dem sie unterstellt ist.

Hoezer beide oplossingen ook verschillen in de uitvoering, beide ademen zij toch denzelfden geest, d.w.z. eenerzijds wordt er naar gestreefd om aan de infanterie zoo snel mogelijk de door haar gewenschte vuren te verschaffen, anderzijds worden maatregelen getroffen, opdat de artillerie-onderdeelen zoo min mogelijk aan de algemeene gevechtsleiding zullen worden onttrokken.

In het tijdperk, voorafgaande aan den aanval en gedurende de voorbereiding daarvan speelt de artillerie aan beide zijden een groote rol.

De voorschriften geven daaromtrent aan:

La préparation de l'attaque est principalement l'oeuvre de l'artillerie...

L'ampleur et la durée de la préparation varient suivant les circonstances. Tantôt la préparation vise la destruction et la neutralisation des organes de l'ennemi dans une zone profonde, tantôt elle vise simplement la neutralisation des premiers éléments adverses.

Exceptionnellement l'attaque est effectuée sans préparation...

Während der Bereitstellung der Infanterie nimmt die Artillerie lohnende Ziele im näheren Angriffsfeld unter Feuer; lockt das feindliche Artilleriefeuer heraus und bekämpft erkannte feindliche Batterien, auch Flugabwehrbatterien...

Größere Truppenbewegungen und sonstige wichtige Ziele sind schon auf weite Entfernungen unter Feuer zu nehmen.

Es kann zweckmässig sein, die Zahl der Batterien, welche mit der Lösung dieser Aufgaben beauftragt werden, einzuschränken, um die eigenen Absichten und Feuerstellungen der lauernden feindlichen Artillerie nicht vorzeitig zu verraten.

4. Uitvoering van den aanval.

Op het oogenblik, dat de *aanval wordt ingezet*, moet de artillerie haar grootste kracht ontplooiën.

Het Fransche voorschrift drukt dit uit in de zinsnede:

Qu'il y ait ou non préparation d'artillerie, l'attaque débouche sous le couvert d'une action intense de toute la masse de l'artillerie.

Gedurende het *verloop van den aanval* is het de taak van de artillerie om de infanterie het bereiken van het gevechtsdoel zoo gemakkelijk mogelijk te maken.

Omtrent de wijze, waarop dit zal geschieden, is het volgende bepaald:

En règle générale, cette action s'exerce:

— par des tirs (tirs de soutien immédiat) couvrant d'aussi près que possible les premiers éléments de l'attaque (infanterie et chars) et destinés à neutraliser les résistances rencontrées successivement au cours de la progression;

— par des tirs (tirs de protection) qui, prolongeant les tirs de soutien immédiat dans une zone aussi profonde que possible, neutralisent les points plus éloignés d'où l'ennemi peut agir par le feu de ses armes automatiques et antichars ou qui lui donnent des vues rapprochées sur le terrain des attaques;

— par un ensemble de tirs (tirs de contre-batterie et tirs d'action lointaine) dont les effets profonds visent à maîtriser l'artillerie adverse, aveugler les observatoires lointains et s'opposer au jeu des réserves et des ravitaillements.

De vuren, behoorende tot de eerste twee groepen, worden afgegeven door de „groupements d'appui direct”, alsmede door de „groupements d'action d'ensemble”.

Nopens de nadere uitvoering van den aan de infanterie te verlenen steun staat voorts nog in de betreffende voorschriften vermeld:

Die Artillerie unterstützt den Infanterieangriff hauptsächlich durch das Bekämpfen der feindlichen Artillerie und Infanterie.

Beide Ziele müssen von der Artillerie des Angreifers während des ganzen Angriffs, wenn auch gewöhnlich verschieden stark, bekämpft werden.

Das Bekämpfen anderer Ziele beschränkt sich auf kurze Zeitabschnitte.

Sous le couvert d'une action intense de l'artillerie disponible les groupements mixtes infanterie — chars d'accompagnement débouchent. . . .

L'infanterie exploite, dès qu'ils se manifestent, les effets de neutralisation et de destruction obtenus par l'artillerie et par les chars.

Blijken gedurende het doordringen de eigen organieke middelen van de infanterie niet voldoende te zijn, dan vraagt deze „à son artillerie d'appui direct de neutraliser les résistances qui s'opposent à sa progression.

Si cet appui s'avère insuffisant, le général de division intervient alors et peut accorder l'aide de l'artillerie d'action d'ensemble.”

Omtrent de medewerking van de legerkorpsartillerie staat aangegeven, dat de „commandant de la division règle en particulier l'emploi des feux de l'artillerie lourde du corps d'armée dont il dispose éventuellement pour l'attaque. . . .”

Bestaat omtrent de wijze, waarop de infanterie moet worden gesteund, aan beide zijden geen groot verschil van inzicht, anders is zulks ten aanzien van de *artilleriebestrijding* en van de *vuren op groote afstanden*.

Aan Fransche zijde toch behoort de uitvoering daarvan zuiver tot de taak van de legerkorpsartillerie, terwijl aan Duitsche zijde ook deze vuren — althans in den bewegingsoorlog — worden opgedragen aan de divisie-artillerie.

De betreffende bepalingen hieromtrent luiden:

Le commandant du corps d'armée assume en principe avec l'artillerie à sa disposition, la contre-batterie et l'interdiction lointaine.

Il fixe à cette artillerie ses missions et sa répartition d'après les propositions du commandant de l'artillerie du corps d'armée.

Celle ci constitue en conséquence les groupements et les dispose sur le terrain dans les conditions les plus favorables pour *prolonger* et, au besoin, *renforcer* l'action des artilleries divisionnaires.

Beim Bekämpfen der feindlichen Infanterie kommt es darauf an, die Wirkungsmöglichkeiten der Infanterie durch die Artillerie zu ergänzen.

Der Wirkungsbereich der Artillerie liegt häufig in der Tiefe der feindlichen und in den Flanken der angreifenden Infanterie.

Reicht die unmittelbar mit der Infanterie zusammenarbeitende Artillerie für die Unterstützung nicht aus, so musz der Artilleriesführer mit der übrigen Artillerie aushelfen, vorzugsweise durch Unterstützung der im Schwerpunkt angreifenden Infanterie.

Genügend starke Divisionsartillerie kann in Nah- und in Fernkampfar tillerie eingeteilt werden.

Es geschieht im Stellungskrieg regelmäßig, im Bewegungskrieg je nach der taktischen Lage und dem Gelände.

Die Fernkampfar tillerie hat die Tätigkeit der feindlichen Artillerie zu lähmen und feindliche Bewegungen und andere lohnende Ziele auf groszen Entfernungen zu beschieszen.

Im Bewegungskriege fallen beide Aufgaben meist derselben Gruppe zu. Im Groszkampf des Stellungskrieges

werden sie auf besondere Gruppen verteilt.

Batterien der Nahkampfgruppe zur Bekämpfung von Fernzielen heranziehen zu können und umgekehrt ist immer vorteilhaft, aber nicht in allen Gefechtsverhältnissen möglich.

Neemt men in aanmerking, dat aan beide zijden de zwaarste batterijen verenigd zullen blijven onder de legercommandanten, dan zou men dus kunnen zeggen, dat de Fransche artillerie normaal in *drie* echelons — nl. divisie-, legerkorps- en legerartillerie — strijdt, terwijl dit aantal voor de Duitsche artillerie — althans in den bewegingsoorlog — slechts *twee* — nl. divisie- en legerartillerie — bedraagt.

Omtrent de periode, waarin de artillerie-bestrijding zich zal afspelen, wordt aan Duitsche zijde nog het volgende opgemerkt.

Anzustreben ist, schon vor Antreten der Infanterie starke Teile der feindlichen Artillerie zu bekämpfen. Nicht selten entschleiert jedoch erst das Antreten der Infanterie nach und nach die Verteilung der feindlichen Kräfte und Abwehrwaffen, die sich dem Angriffe entgegenstellen.

Inbesondere ist die Mehrzahl der feindlichen Artilleriestellungen oft bis zum Beginn des Angriffs nicht oder nur so wenig erkennbar, dasz ein nachdrückliches Bekämpfen der feindlichen Artillerie erst im Laufe des Angriffs auf Grund der Feststellungen der verschiedenen Erkundungsmittel möglich wird.

Zu Beginn des Infanterie-angriffs müssen daher möglichst zahlreiche Batterien unbeschadet ihrer Feuerfähigkeit auf der Lauer liegen, um die neuauftretenden Feindteile, insbesondere die Batterien, die bisher geschwiegen haben, zu bekämpfen.

Lassen die Lage sowie nicht ausreichende Stärke und Beobachtungsmöglichkeiten der Artillerie die Artilleriebekämpfung vor Beginn des Angriffs und auch in dessen Verlauf wenig aussichtsvoll erscheinen, so ist die Masse der Artillerie von vornherein gegen die feindliche Infanterie einzusetzen.

Tenslotte mag niet onvermeld blijven, dat als beginsel geldt, dat de vijandelijke artillerie „einheitlich unter der Leitung des Artillerieführers oder eines anderen Führers der Artillerie wird bekämpft.“

Rest nog de mededeeling, dat men aan beide zijden doordrongen is van de noodzakelijkheid, om met de artillerie door concentratie's van vuur invloed ook op het verdere verloop van den aanval uit te oefenen, zulks blijkende uit de zinsneden:

Le commandant du corps d'armée manoeuvre les feux de son artillerie, notamment en prescrivant au cours de la lutte, des *concentrations puissantes* sur les points dont la conquête ou la neutralisation présente un intérêt primordial.

Je mehr sich das Bild des feindlichen Widerstandes klärt, um so wichtiger wird das Zusammenfassen überlegenen Artilleriefeuers auf wenige, erfolg versprechende Stellen der feindlichen Front.

In solchen Lagen darf der Truppenführer nicht zögern, einzelnen Infanterieverbänden die Artillerieunterstützung vorübergehend zu entziehen.

5. Verdediging.

Aan beide zijden wordt vooropgesteld, dat de kracht van de verdediging berust in de beteekenis van het vuur.

In de grondslagen van de verdediging komt zulks reeds direct tot uiting:

Pour tenir un terrain donné:

— retarde, tout d'abord l'adversaire *au plus loin*, par l'action d'éléments avancés, de feux: d'artillerie à longue portée et par le jeu des destructions;

— s'efforce ensuite, par ses feux d'artillerie et d'infanterie de dissocier les formations de l'ennemi et de faire avorter ses attaques;

— concentre, enfin, sur l'assailant, au moment où il va franchir l'obstacle, les feux de toutes ses armes.

Die Verteidigung des Hauptkampffeldes gründet sich auf die planmässig vorbereitete Feuertätigkeit aller Waffen.

Das gesamte Gelände vor dem Hauptkampffeld musz möglichst lückenlos bis auf weite Entfernungen mit Feuer beherrscht werden.

Je mehr sich der Gegner dem Hauptkampffeld nähert, um so mehr musz sich das Feuer gegen ihn verdichten.

Het aan beide zijden gekoesterde streven om den vijand reeds op groote afstanden met artilleriesvuur te bestrijden, vindt uiting in de zinsneden:

L'artillerie s'efforce de saisir, aussi loin que possible, tous les objectifs vulnérables par les tirs des matériels à longue portée et par ceux des matériels mobiles déployés temporairement en avant de la position de résistance.

Die Artillerie führt den Kampf gegen den noch in der Annäherung befindlichen Feind aus vorgeschobenen, erforderlichenfalls vor dem Hauptkampffeld gelegenen Feuerstellungen.

Des fractions ou des unités d'artillerie peuvent, en outre, être déployées en avant de la position de résistance et à l'abri des avant-postes pour saisir l'ennemi du plus loin possible.

Als taak voor de artillerie in de verdediging wordt meer bepaald aangegeven:

— empêcher l'adversaire de s'approcher à distance d'assaut de la position de résistance et, au minimum, dissocier son dispositif;

— si l'ennemi cependant réussit à passer à l'attaque de la position de résistance, participer avec tous ses feux au barrage général et assurer, si besoin est, la continuité de la lutte dans toute la profondeur de la position;

— rechercher la destruction des engins blindés dans toutes les phases de la bataille.

Juist als bij den aanval strijdt de artillerie van het legerkorps aan Fransche zijde in twee echelons, terwijl daarentegen aan Duitsche zijde de divisie-artillerien met de vervulling van bijna alle taken binnen het raam van het legerkorps worden belast.

Het gestelde hieromtrent luidt:

Les groupements à la disposition du commandant du corps d'armée sont chargés plus particulièrement, de la contre-batterie; de l'interdiction lointaine et des missions de tirs sur les objectifs inopinés à la demande des forces aériennes: leur action est prolongée et au besoin renforcée par celle de l'artillerie d'armée.

Omtrent deze laatste artillerie staat nog aangegeven:

L'artillerie d'armée, largement échelonnée, est déployée de manière à pouvoir agir profondément et à renforcer l'action des artilleries de corps.

De taak en de indeeling van de divisie-artilleriën stemt in het algemeen overeen met hetgeen daaromtrent voor den aanval is aangegeven. Enkele bepalingen daaromtrent mogen volgen.

Wenn es die Lage, insonderheit die Munitionslage erlaubt, eröffnet die Artillerie das Feuer unter vollem Ausnutzen ihrer Schussweiten.

Die Masse der Artillerie einer Division musz vereinigttes Feuer weit und nahe vor das Hauptkampffeld legen können, der Artillerie-führer dieses Feuer solange wie möglich leiten.

Nach diesem Gesichtspunkt haben die Gliederung der Artillerie und die Zuweisung der Feueraufgaben zu erfolgen.

Der Führer eines Armeekorps kann mit dem Einsatz von Korpsartillerie den Divisionen Anweisungen für die Gliederung ihrer Artillerie geben und ihnen Gefechtsausgaben *ausserhalb ihrer Abschnitte* zuweisen.

Unmittelbar wird das Korpskommando im allgemeinen nur über schwerste Batterien der Korpsartillerie zur Lösung besonderer Fernaufgaben verfügen.

D'une manière générale, le commandant de la division partage, comme dans l'offensive, son artillerie en une fraction dite d'appui direct et une autre dite d'action ensemble. Il répartit ensuite l'artillerie d'appui direct entre les différents sous secteurs en fonction de son idée de manoeuvre.

L'artillerie demeure tout entière, en principe, aux ordres du commandant, de l'artillerie divisionnaire, sous réserve de consentir toute la décentralisation nécessaire lorsque, notamment, l'étendue et la nature du front à défendre le rendent utile.

Aan Duitsche zijde wordt de *artilleriebestrijding*, wederom wanneer de algemeene toestand, in het bijzonder die omtrent de munitie-uitrusting zulks toelaat, zoo vroeg mogelijk aangevangen.

In de voorschriften wordt daaromtrent opgemerkt:

Der Divisionskommandeur bestimmt die Artillerieteile, auf welche die Infanterie schon zu Beginn oder im Verlaufe der Verteidigung zur unmittelbaren Zusammenarbeit angewiesen wird oder welche ihr unterstellt werden.

Bis zuletzt musz er sich den ausschlaggebenden Einfluss auf den Feerkampf durch eine unmittelbar unter dem Artillerieführer verbleibende, genügend stark bemessene Gruppe wahren.

Demnächst beginnt sie mit dem Bekämpfen der feindlichen Batterien und Flugabwehrbatterien.

Das Feuer der feindlichen Artillerie ist früh herauszulocken, um Grundlagen für die Bekämpfung zu bekommen.

Gelingt dies nicht, so werden die feindlichen Batterien nur allmählich bekämpft werden können.

Bei starker artilleristischer Überlegenheit des Feindes, oder wenn der Feind überrascht werden soll, musz bisweilen mit dem Bekämpfen der feindlichen Artillerie zunächst zurückgehalten werden.

In het *tijdperk*, *voorafgaande aan den aanval en gedurende de gereedstelling* staan *storende en vernietigingsvuuren* op den voorgrond.

De betreffende voorschriften geven daaromtrent aan:

Quand l'attaque est imminente, le général de division prescrit, d'après les ordres du commandant de corps d'armée, l'exécution des tirs d'interdiction, de contre-préparation et, éventuellement, de contre batterie.

Das Vorgehen der Angriffsinfanterie in die Ausgangsstellungen, die Gefechtsstände, die Verbindungen und der Nachschub des Feindes sind durch Störungsfeuer und Feuerüberfälle gemeinsam mit den schweren Waffen der Infanterie zu bekämpfen.

Angriffsanlagen sind unter Zerstörungsfeuer zu nehmen.

Breekt de aanval los, dan wordt vanzelfsprekend de hoofdwerkzaamheid van de verdedigende artillerie nog meer op de aanvallende troepen gericht. De uitvoering van overige opdrachten wordt tot het strikt noodzakelijke beperkt.

De hierop betrekking hebbende zinsneden luiden:

Si, malgré le déclenchement des tirs d'interdiction et de contre-préparation, l'attaque ennemie réussit à déboucher, le commandant de corps d'armée en suit attentivement le développement pour donner en temps utile aux divisions intéressées l'appui de sa propre artillerie . . .

En ten aanzien van de divisie-artillerie:

Lorsque l'attaque débouche, artillerie et infanterie s'efforcent de la rompre par une action commune; leurs systèmes de feux étroitement coordonnés se complètent l'un l'autre dans le barrage général et dans le barrage antichars principal.

Stellt sich die feindliche Infanterie in ihrer Ausgangsstellung zum Angriff bereit, so ist die Masse der Artillerie für Ihre Bekämpfung frei zu machen.

.

Nur die notwendigsten Teile der Artillerie setzen das Bekämpfen der Angriffsartillerie fort.

Dringt de vijand in de hws. door, dan wordt aan beide zijden getracht om deze door afsluitingsvuren af te grendelen en aldus het verder doordringen te beletten.

6. Conclusie uit het voorgaande.

Resumeerende zien wij, dat in het algemeen van moderne veldartillerie bij aanval of verdediging wordt verlangd:

a. het *rechtstreeks steunen en beschermen van de eigen infanterie*, waartoe vereischt zullen worden:

1. vuren op ongedekte levende doelen;
2. vuren op doelen, welke zich in het terrein hebben vastgezet en zich dus achter of onder dekkingen zullen bevinden;
3. vuren op hindernissen en tegen weerstandbiedende doelen;
4. vuren tegen vechtwagens;

b. het afgeven van *vernielingsvuren* tegen doelen in het geval, dat de vijand gelegenheid heeft gehad om zich gedurende langere tijd voor de verdediging in te richten;

c. het bevuren van *doelen op groote afstanden*, hetgeen kan worden uitgevoerd door afgifte van:

1. storende en verontrustende vuren;
2. afsluitingsvuren;

d. het voeren van de *artilleriebestrijding*.

(Slot volgt).

DE INFANTERIE COMPAGNIE TE VELDE

DOOR D. A. VAN HILTEN

Luitenant-Kolonel van den Generalen Staf.

III DE COMPAGNIE ALS FLANKTROEP.

— Stafblad Amersfoort —

Onderstelling.

Het versterkte I-R.J. is rechter flankdekking van een naar den vijand oprukkende Blauwe troepenmacht en marcheert met als as van beweging Oostrand Ederbosch = De Driesprong = Hessenweg met rijwielpad = Meulunteren =

Behalve in front en rug wordt de hoofdwacht van de flankdekking op de bedreigde buitenflank beveiligd door een flanktroep ter sterkte van één tirailleur Comp. versterkt met één groep geweren tp.

Boven het organiek aantal bij de Compagnie ingedeelde rijwielen heeft de C-flanktroep nog de beschikking gekregen over 4 gevorderde rijwielen.

Te 10.00 marcheert de flankdekking in de formatie als aangegeven op bijgaande schets, de C-flanktroep ontving tot dat tijdstip achtereenvolgens o.m. onderstaande berichten:

a. van den commandant van het afzonderlijk verkenningsorgaan van de flankdekking.

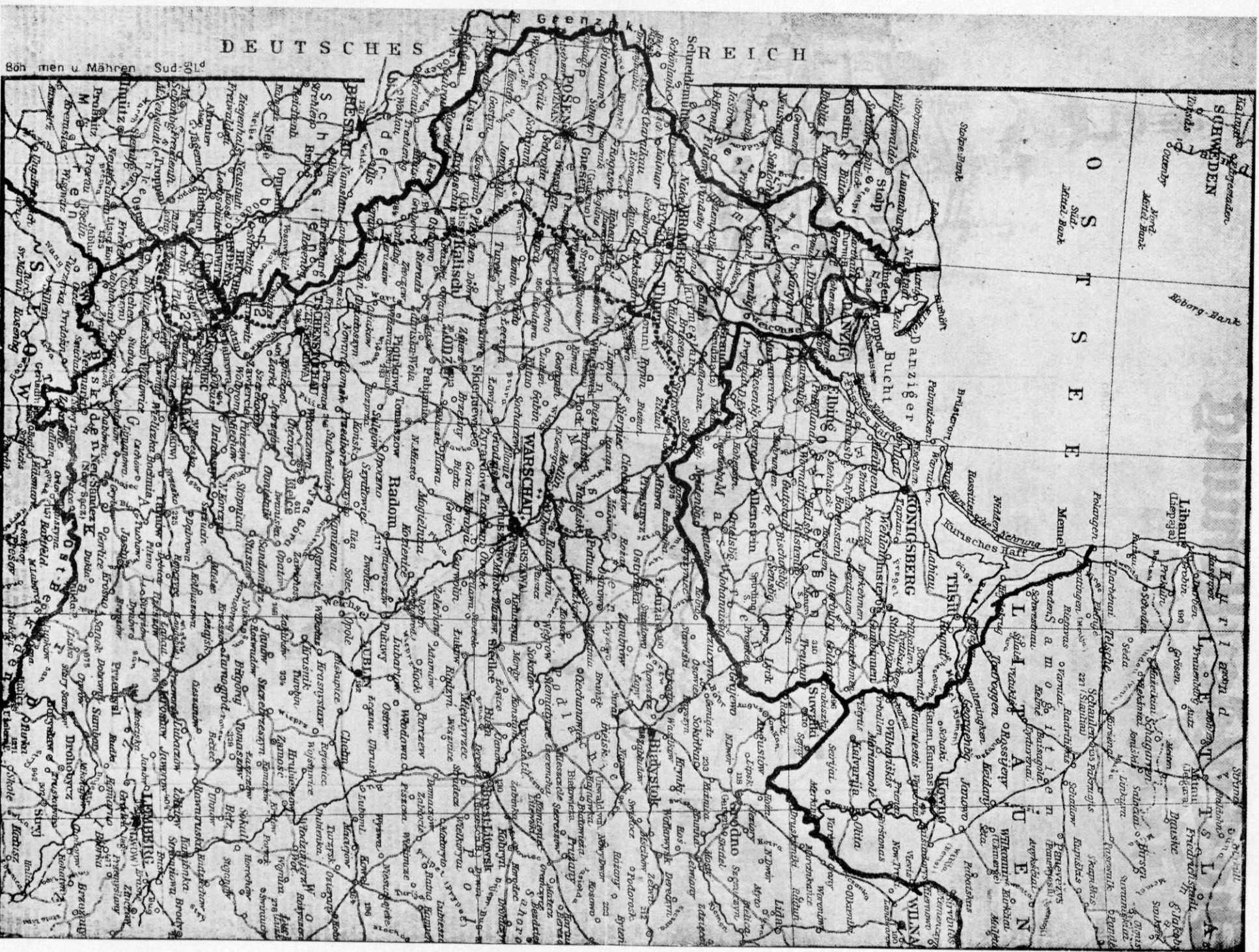
(— deze berichten bestemd voor den commandant van de flankdekking werden ook rechtstreeks gezonden aan den C-flanktroep omdat deze commandant er onmiddellijk belang bij heeft —).

Te 9.25.

Het verkenningsorgaan verkende Roekel en Eschoten en heeft nog geen contact gehad met den vijand; te 9.15 wordt opgerukt naar Wekerom en Het Hoornisnest.

Te 9.40.

Het verkenningsorgaan stuitte te 9.35 nabij School Z.W. van Het Hoornisnest op een vijandelijke wielrijders patrouille van 4 man, die na het wisselen van enkele schoten verdwenen in de richting Valk. (Eerste contact met den vijand.)

Böhmen u. Mähren Sud-50

DEUTSCHES REICH

OOSTERS

SCHWEDEN

Reborg Bank

Libau (Liepaja)

WILNA

Te 9.53.

Te Valk e.o. bevinden zich vijandelijke lt. troepen, waarbij motorrijders en eenige pantserwagens; de sterkte kon nog niet worden vastgesteld. Ik bevind mij bij School aan Kunstweg Wekerom/Harskamp Z.W. van Het Hoornisnest en laat nader verkennen in de richting Valk en Het Wekeromsche Zand.

b. *van de ter beveiliging in front uitgezonden patrouilles.*

Te 9.36.

Op den landweg gaande van Westerrode naar Harskamperweg een vij. wielrijders patrouille waargenomen, die bij onze nadering verdween in N.W. richting (Eerste bericht van den vijand in het marschgebied van de flanktroep).

Te 9.47.

Ter hoogte van pl. 1,5 op Harskamperweg gestooten op vijandelijke wielrijders, die na een kort vuurgevecht verdwenen in N.W. richting. Een gevangen genomen licht gewond vijandelijk soldaat deelt mede, dat hij behoort tot een op verkenning zijnde vijandelijke troep die voor ongeveer een kwartier is aangekomen in het boschperceel \pm 600 m N.O. van pl. 1,5 op Harskamperweg.
Sterkte vijandelijke troep 2 à 3 sectiën wielrijders.

Te 9.55.

De voorste patrouille van de flanktroep ontvangt geweer- en mitrailleurvuur uit den zuidrand van het bosch perceel West van Hondslag.

Opgave.

De handelingen en bevelen van den C-flanktroep met zijne overwegingen ter zake.

NIEUWE UITGAVEN

„**The defence of Britain**”, door LIDDELL HART. Uitgave Messrs Faber and Faber Limited, London. Prijs £ 12/6.

„**100.000 zeemijl per onderzeeboot met Professor Vening Meinesz**”, door ALBERT CHAMBON. Uitgave. Comité „Onze Marine” Den Helder. Prijs f 2.50.

„**Nasporingen en Studiën op het gebied der Nederlandsche en der Nederlandsch-Indische Krijgsgeschiedenis**”. 44e jaarverslag (tot en met 31 December 1938). Uitgave van het Krijgsgeschiedkundig Archief van den Generalen Staf, Den Haag.

DE DISCIPLINE IN ONS LEGER

BEVEL IS BEVEL.

DOOR E. P. WEBER,

Reserve-majoor der infanterie.

De mobilisatie van de grensbeveiliging van September 1938 ligt al weer langen tijd achter ons en toch zijn de indrukken van dien korten, spannenden tijd zoo intensief geweest, dat zij nimmer uit de herinnering zullen verdwijnen.

In zijn bekende dagorder heeft de Chef van den Generalen Staf, onder wiens bevelen de grensbeveiliging stond, zijn tevredenheid geuit over de houding der troepen. Daar bestond dan ook alleszins reden toe. Er is veel en hard gewerkt; vaak tot diep in den nacht, soms den heelen nacht door. De stemming van de soldaten was voortreffelijk, ondanks kleine ontberingen, die zij zich moesten getroosten. Er behoefde niet gestraft te worden. Ieder stond op zijn post. De stellingen waren tijdig bezet.

Er zijn natuurlijk hier en daar lacunes aan den dag getreden. Zoo zal door volkomen rationalisatie van allen daarbij te verrichten arbeid de mobilisatie der grenstroepen nog vlugger kunnen verlopen, dan zij thans deed. Er kan ook geld bespaard worden, indien de aanschaffing en vordering van materiaal, enz. op meer commercieele basis wordt geschoeid, waarbij dan tevens voorkomen kan worden, dat de leveranciers er een slaatje uitslaan, wat thans wel eens voorkwam, hetgeen niet weinig in de hand werd gewerkt, doordien sommige commandanten aan dit deel van hun taak weinig of geen aandacht schonken, waartoe overigens het overmatig bezet zijn door velerlei moeilijkheden tot een goede oplossing te brengen, gereede aanleiding gaf.

Zoo is deze mobilisatie voor allen een leerzame les geweest. Ieder commandant met voldoende zelfcritiek zal zijn eigen fouten wel hebben opgemerkt en die de volgende maal voorkomen.

Over het geheel genomen en voor zoover het terrein betreft, waarover zich onze ervaring uitstrekt, verliep alles ordelijk en vrij vlot.

Er is echter één omstandigheid, die om haar ernst wel een afzonderlijke vermelding verdient: het onvoldoend gevoel voor discipline, dat meermalen naar voren trad, het gemis aan besef, dat een bevel een bevel is, en de beveler van de overtuiging moet kunnen uitgaan, dat zijn bevelen opgevolgd worden.

Onder onvoldoend disciplinair gevoel wordt allerm minst verstaan een zekere opstandigheid, een opzettelijke niet-uitvoering van een gegeven bevel, brutaal optreden of iets dergelijks. Daarvan was geen sprake. De hedendaagsche Nederlandsche soldaat is de gemoedelijkheid zelve. Er wordt onder verstaan de verderfelijke mentaliteit bij velen om *elk bevel* niet als een beslist noodzakelijk stipt op te volgen order te beschouwen doch het daarentegen aan eigen inzicht te toetsen en het in overeenstemming daarnaar te wijzigen.

Het best wordt deze mentaliteit gedemonstreerd door het feit, dat veel commandanten de gewoonte hebben altijd een derde er op uit te zenden om te controleeren of hun bevelen wel worden uitgevoerd of die contrôle zelf uit-

oefenen. Een onzer commandanten bij de laatste mobilisatie, die zelf erkende, dat dit contrôle-systeem fout is, zei ons: „Ik ben nooit gerust, voordat ik met mijn eigen oogen gezien heb, dat mijn order is uitgevoerd.”

In het bijzonder treedt het euvel aan den dag bij een verspreide dislocatie van troepen, als bij de grensbeveiliging. Veel orders worden telefonisch en schriftelijk gegeven, terwijl men eerst veel later de wijze van opvolging der bevelen kan constateeren. Veel moet er aan het initiatief van ondercommandanten worden overgelaten. Een groote mate van zelfstandigheid moeten deze hebben. Dit impliceert echter, dat men de zekerheid moet hebben, dat gegeven bevelen stipt worden opgevolgd. Zoo zal het ook in den oorlog moeten gaan. Dan is er geen tijd en gelegenheid om alles na te loopen en te zien of iedereen wel precies zijn plicht vervult. Deze plichtsvervulling moet vanzelfsprekend zijn. Dan is er geen gelegenheid om voor alles de traditioneele „korporaal en 2 man” uit te zenden. Dan zullen belangrijke bevelen aan soms één soldaat gegeven moeten worden. En zal men deze dan altijd kunnen geven met de zekerheid, dat de uitvoering onberispelijk zal zijn?

In Duitsche militaire tijdschriften treft men meermalen de opmerking aan, dat in den komende oorlog Duitschland aan mankracht en materieel wel de mindere zal zijn, doch dat de betere discipline in deze een voldoende compensatie kan opleveren. Die strenge discipline is bij hen geen spel, geen voldoen aan persoonlijke neigingen. Het is weloverwogen en weldoordacht bittere ernst. In het aankweken van een ijzeren discipline ligt een voordeel van onschatbare waarde voor de weermacht. Het succes van het gevechtveld kan er afhankelijk van zijn.

Aardig is het volgende staaltje van Duitsche discipline, dat ons een collega toezendt.

Een Duitsch verbindingsofficier beschrijft hier eenige ervaringen in de spannende dagen van November 1918. Er was wapenstilstand. De Duitschers zijn over een strook van eenige kilometers teruggetrokken. Met een auto voorzien van witte vlaggen wordt naar de Fransche linies gereden. Hier en daar vallen nog schoten, omdat het bericht van den wapenstilstand er nog niet is doorgedrongen of — een vergeten post in actie blijft.

Na aldus Niemandslan te zijn doorgereden komt men in Trêlon in de Fransche linies. Maar laten wij nu den schrijver zelf aan het woord:

„Trêlon aber bot einen überraschenden Anblick. Die Häuser waren mit Tannengrün geschmückt. Ueberall wehten blau-weiszrote Fahnen, untermischt mit den belgischen, amerikanischen und britischen Farben. Trotz der Gefahr, durch abirrende Infanteriegeschosse getroffen zu werden, stand die ganze Zivilbevölkerung von Trêlon auf der Strasse. Jeder hatte seine besten Kleider an. Die Kinder trugen ihre weissen Kommunionkleidchen, hatten die Haare frisch gekämmt, die Gesichter gewaschen. Einige Schulmädchen hielten Sträuße letzter Herbstblumen, umwickelt mit bunten, dreifarbigten Bändern.

Die Bevölkerung sah die vier Wagen mit den wehenden weissen Fahnen kommen. Kein Laut, kein Zuruf, keine Drohung, nichts. Nur in den Blicken lag wilder Hasz. Und diese Blicke gingen von uns nach einer Strassenkreuzung im Ort und dann wieder zu uns hin. Und dort — wir wollten unseren Augen nicht trauen — dort stand ein deutscher Reiter auf Posten.

Er hatte sein Pferd hinter eine Mauer gestellt, in Deckung vor herumschwirrenden Infanteriegeschossen. Der Gaul frasz aus dem Hafersack und schüttelte dabei lebhaft den Kopf, um die letzten Körner eines mageren Haferersatzes ins Maul zu bekommen. Es war ein struppiges, mageres, hartes und leidgewöhntes Kriegspferd.

Der Mann drehte uns den Rücken zu und spähte scharf die Strasse hinunter, feindwärts. Er stand halb in Deckung einer Hausecke. Seine Hände hielten schuszbereit den Karabiner, den rechten Zeigefinger auf Druckpunkt am Abzug. Seinen Stahlhelm hatte der Reiter in den Nacken geschoben, um beim Schieszen nicht durch die Vorderschiene behindert zu sein. Mit der linken Schulter lehnte der Mann fest gegen die Mauerecke. Der

Karabiner lag auf einer fingerdicken, etwas hervorspringenden Efeuranke. Zwischen den harten, dunkelgrünen Efeublättern hervor drohte die schwarze Karabinermündung eiskalt in die Dorfstrasse hinab, dort, wo gleich der Gegner auftauchen musste. An der schützenden Mauer, neben dem Pferd, lehnte die Reiterlanze mit dem eingerollten Fähnchen. Der Mann hatte die mittlere Patronentasche geöffnet. Griffbereit lagen die Rahmen. Ein Bild höchster Kampfbereitschaft und letzter Entschlossenheit.

Wir fuhren langsam heran. Das Heulen der Granaten in der Luft, das Knattern des Gewehrfeuers, das Prasseln der Spitzgeschosse gegen Dächer und Mauern, dieser nervenzerreissende Schlachtenlärm, übertönte das Geräusch unserer langsam anrollenden Wagen. Der Reiter sah uns nicht, hörte uns nicht. Wir riefen ihn an. Er drehte sich rasch zur Seite, sah uns, erkannte uns als deutsche Officiere, blickte aber sofort wieder feindwärts, so, wie es die Vorschrift verlangt.

— Sie da, was machen Sie denn noch hier? rief man ihm zu. Er drehte nur sekundenlang das Gesicht zu uns, blickte dann wieder nach vorne und sagte, laut deutlich: Dragoner auf Nachhutposten, Herr Major!

— Aber, mein Sohn, tadelte väterlich Major BRINKMANN, das geht doch nicht. Weisst du auch, dasz du mutterseelenallein bist, dasz es noch fast drei Kilometer sind bis zum ersten deutschen Infanterieposten, und dasz bis dorthin alles unter Feuer liegt?

— Herr Major, ich habe Befehl, hier zu warden, bis der Feind angreift und dann . . .

— Na, und dann . . . ?

. . . und dann ein paar Schusz abzugeben und wegzureiten.

Und wenn man dich zufällig hier vergessen hat, na, mein Sohn, es scheint, man hat dich vergessen, wie?

Der Dragoner stutzte, überlegte einige Sekunden und beharrte, Nase immer nach vorne gerichtet, scharf beobachtend: Ich habe Befehl, hier zu warden, bis der Feind angreift, Herr Major.

— Na ja, mein Sohn, das ist sehr brav, wirklich sehr brav, dasz du den Befehl so genau ausführen willst, aber du siehst doch, dasz man dich vergessen hat. Du muszt weg, sehr schnell weg, sonst bist du erledigt, verstanden?

— Jawohl, Herr Major, aber ich soll doch warden, bis sie hier die Strasse raufkommen, dann soll ich schieszen und dann erst wegreiten.

— Du wirst dann nicht mehr zum Wegreiten kommen, mein Sohn. Ich gebe dir hiermit den dienstlichen Befehl, sofort wegzureiten, verstanden? ! Und melde nur, dasz sie angreifen. In ein paar Minuten sind sie hier.

— Zu Befehl, Herr Major!

Der Dragoner nahm den Karabiner von der Efeuranke, wälzte den Sicherungsflügel, band dem Pferd den leeren Hafersack ab, schwang sich in den Sattel, raffte die Lanze von der Mauer weg, nahm für eine Sekunde stramme Haltung an, zum Grusz, trabte an und ritt die Dorfstrasse hinauf, zum Ostausgang von Trélon. Ritt dahin wie ein Gepanzter früherer Krieger, den Helm im Nacken, die Lanze am Knie, die Schuszwaaffe quer über dem Pferdehals. Wir schauten ihm nach, bis er oben zwischen Mauern und Hecken verschwand.

Hier hat ein junger deutscher Reiter einen Befehl bekommen. Er führt den Befehl aus, mag die Welt um ihn zertrümmert einstürzen.

Dieser Junge hier auf verlorenem Posten war für uns das Symbol des einsam und stil kämpfenden, plichttreuen Frontheeres.¹⁾

Van een dergelijke nauwgezette uitvoering van een eenmaal ontvangen bevel heeft het Duitsche leger zeker niet het monopolie. Bij onze weermacht zou een geval als hier beschreven is, ook kunnen voorkomen. En toch ligt er in het verhaal een typisch Duitsch trekje verscholen: die majoor moest er bepaald „dienst“ van maken, om dien vergeten soldaat er toe te kunnen brengen zijn post te verlaten.

Zeker het verhaal heeft ook een komische zijde. Die bevestigde straten en met bloemen getooide kinderen, met om den hoek van de straat een naar den vijand spiedenden Duitschen soldaat, die tot groote ergernis der burgerij maar niet weg wil gaan.

De vraag mag echter worden gesteld: Moet men de mogelijkheid eener ko-

¹⁾ Overgenomen uit de Rheinische Landeszeitung 27 October 1938: „Der Weltkrieg stirbt“, Erlebnisse eines deutschen Nachrichten-Offiziers, P. C. ETTIG-HOFFER.

mische situatie, de kans zich belachelijk te maken, niet op den koop toe nemen en verkiezen boven de mogelijkheid in het onzekere te verkeeren omtrent de al of niet-uitvoering van een gegeven bevel? (Ja. Red. M. S.)

Men krijgt wel eens den indruk, dat er in de laatste jaren bij sommigen een streven is om toch vooral maar de goede stemming er bij den troep in te houden, omdat men meent, dat op grond van die goede stemming op onze weermacht onder alle omstandigheden gerekend kan worden.

Zooals een gepensioneerde generaal, een Indische „ijzervreter”, ons eens zeide: „Er schijnen hier in Nederland commandanten te zijn, die niet bevelen, maar als 't ware den man op zijn schouders kloppen en hem gemoedelijk uitnoodigen voorwaarts te gaan!” Is dit een nawerking van den verderfelijken defaitistischen tijd, toen er vrees voor het communisme bestond en er — ten onrechte — in algemeene ontwapening werd geloofd? Is het de psychologische nawerking van den schrik door de onteerende episoden van Ede, Curaçao en de Zeven Provinciën? Het schijnt, dat men het wil zoeken in een vertrouwlijken band tusschen hoog en laag, die een zekere populariteit van het eerste waarborgt. In moeilijke omstandigheden echter treft dezen populaireren chefs hetzelfde lot als den „dondersteen”, die uit machtswellust zijn ondergeschikten steeds laag neerzet. Alleen de strenge, maar rechtvaardige chef kan zich dan handhaven en daarmee de weermacht. Ongetwijfeld heeft een band van wederzijdsch vertrouwen en zelfs een zekere vertrouwelijkheid tusschen de commandanten en den troep een groot voordeel en is zelfs in zekere mate een noodzakelijkheid. Dit mag echter nimmer gaan ten koste van de hooge en strenge eischen van de militaire tucht.

Bij de demobilisatie in October j.l. heeft een commandant in Harderwijk zoo ongeveer gezegd: „Het vak van soldaat ligt den Nederlander niet”. Deze kenschetsing is m.i. er naast. Men zou hoogstens kunnen zeggen: Het vak van militair leider van een troep ligt menig Nederlander niet. Men zoeker vooral niet de fout bij den soldaat. Wie zijn blikken wel eens heeft geslagen in goed geleide particuliere bedrijven, waar vaak een discipline heerscht, die het leger tot voorbeeld zou kunnen strekken, zal wel tot de overtuiging komen, dat de psyche van den Nederlander dezen even geschikt maakt om een uitstekend gedisciplineerd soldaat te zijn als de Duitscher, Japanner, of welk ander buitenlander ook! Het is zuiver een kwestie van leiding.

Om een klein, doch typisch staaltje te noemen. Bij de laatste mobilisatie werd tot tweemaal toe een jong reserve-luitenant bij de wapenuitreiking aangehouden, die in een file van onderofficieren en dienstplichtigen mede zelf de wapenen aanpakte en doorgaf, terwijl soldaten lui en vadsig dichtbij op den grond zaten. En die luitenanten meenden nog een buitengewoon staaltje van activiteit te geven! Bij wien de fout, als de soldaten niet voldoende disciplinair gevoel hebben en het vak hun zo genaamd niet ligt?

Ernstiger was het feit, dat verschillende bevelen slechts half of in het geheel niet werden uitgevoerd. Het betreft hier de vertegenwoordigers van het wanhopige gilde der: „Ik dacht .”, „Ja, maar . .”, „Hij zei . .”, „maar als er nu eens . .” enz. Het zijn de raisonneurs, die altijd een prachtig pleidooi bij de hand hebben om aan te toonen, dat ze juist verstandig deden om een bevel niet of anders op te volgen. Meestal heeft straffen in deze gevallen een averechtsche uitwerking omdat dit verbittering kweekt. Een krachtig woord, dat als een operatiemes de smetstof er uit snijdt, werkt beter. Het zou te ver voeren de psychologische werking van zulk een snijdend woord in details te behandelen. Alleen kan hier dit er van worden gezegd, dat het persoonlijk woord

den lagere aan den hogere bindt, eenerzijds door het gehoorzaamheidsgevoel anderzijds door het afgelegde bewijs der belangstelling.

Men late zich tot vooral niet beetnemen door de fabel, dat ons volk niet geschikt is voor discipline. Zooals reeds gezegd: dit is een kwestie van leiding, zooals ATATURK, VENIZELOS en MUSSOLINI toch bewezen hebben, die eenvoudig een strenge discipline oplegden aan een volk, wien de discipline ook niet „lag”. Het merkwaardige doet zich daarbij voor, dat er bij strenge discipline minder kans op verzet is, dan bij een slappe tucht. Zooals in de kinderkamer de zoogenaamde onhebbelijke en opstandige kinderen — zoo geworden door een slappe zoogenaamd „liefdevolle” leiding — als 't ware smeeken om de krachtige hand, zoo heeft ook de soldaat behoefte aan den strakken teugel. Het is een weldaad onder een streng regiem te dienen, omdat men weet waardeering te oogsten, indien men zijn plicht doet, terwijl de zwakke chef, wien de groote zaken ontgaan, vaak zijn heil zoekt in muggezifterijen om althans den schijn hoog te houden.

Zoo is discipline niet een kwestie van volkseigen doch van individueel vermogen, een vermogen, dat bij lagere chefs kan worden aangekweekt door doeltreffende leiding van hogere chefs.

Een gebrek aan discipline is in eerste instantie een gevolg van gemakzucht. Discipline begint met stiptheid in het kleine: de houding, de omgangsvormen, verzorging van het uiterlijk. Nu is het vervelend, wanneer een oudere lichterling onder de wapenen komt, vrijwel bij elken stap, die men doet, een aanwijzing of aanmerking te moeten maken. Die moeite moet men zich evenwel getroosten om ten slotte de discipline in het groot te kunnen eischen.

Het succes op het gevechtsveld hangt van verschillende factoren af: bewapening, geoefendheid, numerieke sterkte e.d. Een zeer belangrijke factor is de discipline.

Bij ons wordt in de laatste jaren van de militaire commandanten veel vergegd. De hoeveelheid theoretische kennis der krijgswetenschap — mede ten gevolge van de uitgebreide differentiatie der bewapening — neemt nog steeds toe. De uitbreiding der weermacht en de daaraan verbonden schier onafgebroken reorganisaties vergen een stagen organiseerenden arbeid.

Het is daarom wel eens noodig de bijzondere aandacht op een der grondpijlers van de weermacht te vestigen: de discipline. Onder de vele onderwerpen, die de aandacht vragen, zou dit de kans kunnen loopen op den achtergrond te geraken. In het bijzonder is de vraag gewettigd of de jongere reserve-officieren hiervoor wel voldoende opleiding en training ontvangen. Deze jongere reserve-officieren, die het toch al moeilijk hebben, doordat bij de meesten de jeugdige leeftijd een beletsel is om het noodige overwicht te verkrijgen, verdienen niet alleen te dien aanzien onzen steun, maar ook onze volle belangstelling om hen voor dat deel van hun taak als aanvoerder te bekwamen. Het is opvallend hoe de jonge reserve-officieren, die thans vrijwillig onder de wapenen zijn, door de langduriger oefening en ervaring over het geheel veel betere handhavers zijn der krijgstucht, dan zij, die slechts éénmaal in de 3 jaar voor 3 ½ week voor den troep komen te staan.

Deze lacune is in nog erger mate aanwezig bij het dienstplichtige kader.

Voor de beroepsofficieren en de oudere reserve-officieren is dit betoog niets nieuws. Zij hebben dezelfde ervaring opgedaan als hier behandeld is. Toch leek het ons nuttig aan dit allerbelangrijkste onderwerp eenige regelen te wijden en zodoende te trachten de belangstelling daarvoor nog levendiger te maken dan zij ongetwijfeld al is.

ARTILLERISTISCHE OPGAVEN

DOOR H. J. J. W. DÜRST BRITT

Kapitein 2 R.V.A.

Alvorens de beantwoording te geven van de vorige opgave wordt medegedeeld, dat, ingevolge L.O. 1939 No. 292°, zijn verschenen:

Tweede opgave van wijzigingen in het Uittreksel uit het Voorschrift Berichtenwisseling voor de Koninklijke Landmacht. (No. 57a).

en

Vijfde opgave van wijzigingen in de Bijlagen behorende bij het Voorschrift Geheime Berichtenwisseling voor de Koninklijke Landmacht. (No. 54a).

Deze wijzigingen omvatten o.a. de afkortingen te gebruiken bij de vuurleiding van de artillerie. Zooals reeds vermeld op blz. 353 zullen deze gewijzigde afkortingen bij de beantwoording van de opgaven worden gebruikt.

In de volgende aflevering van de Militaire Spectator zal een kort overzicht worden gegeven van de **Voorloopige Wijzigingen in het Schietvoorschrift**. Waar noodig zal reeds nu naar deze Voorloopige Wijzigingen worden verwezen.

BEANTWOORDING VAN OPGAVE No. 2 (Zie bladz. 354).

Het gebruik van het kompasrichttoestel zal worden opgenomen in het nieuwe Schietvoorschrift voor de Bereden- en Motorartillerie. In afwachting hiervan heeft de I.d.A. in een brief van 7 October 1937 No. 4715 A uitgegeven de „*Aanwijzingen voor het gebruik van het kompasrichttoestel, het richttoestel, het richtvlak tot plaatsbepaling en het gewijzigde batterijkompas in de batterij*”.

a. Het kompasrichttoestel moet met hoekmeterstand 32,00 in de richting van het hoofdrichtpunt worden gesteld. Hiertoe eerst de kijker van het kompasrichttoestel richten op het hoofdrichtpunt; daarna de schroefknop van den lossen rand losdraaien en den rand draaien tot de stand 32,00 ongeveer tegenover de 0 van de nonius komt. Vervolgens de schroefknop wederom vastdraaien en, met behulp van de knop voor de kleine beweging, den rand op 32,00 instellen.

b. De hoogte van de baak van het kompasrichttoestel is $8^0/00$; de afstand kompasrichttoestel — baak is dus $\frac{1000}{8} = 125$ m. Aangezien het rechterstuk ongeveer 6 pas verder wordt opgesteld is de afstand tot het rechterstuk ± 130 m. De correctiecoëfficiënt is 0,8; de loodrechte afstand van het kompas-

richttoestel tot de hoofdrichting is dus $130 \times 0,8 = 104$ m; dit bedrag gedeeld door het aantal km van den afstand tot het hoofdrichtpunt geeft als uitkomst, dat de zijdelingsche correctie $\frac{104}{3,5} = 30\text{‰}$ bedraagt. Aangezien het kompasrichttoestel rechts van het rechterstuk is opgesteld is het correctie-teeken (—), zoodat het rechterstuk met hoekmeterstand $22,32 - 0,30 = 22,02$ op het kompasrichttoestel moet richten.

co.: Rechter, baak — richttoestel, 22,02.

Het rechterstuk moet, na het in stelling komen, langs de voorkant van de baak op het kompasrichttoestel richten. Duidelijkheidshalve is dit daarom in het commando opgenomen.

c. Als eerste munitieuitrusting zijn bij de batterij van 7 veld aanwezig:

projectielen: bg. No. 1, bg. No. 2 en bgkt.;

ladingen: verminderde lading, normale lading en lading 3;

buizen: sb. No. 13 (vertraagd), sb. No. 28 (versneld); sb. No. 38 (brisant-pantserkopbuis) en tsb. No. 12.

Deze kunnen als volgt worden samengevoegd:

bg. No. 1, verminderde lading,	sb. No. 13;	} Zie schootstafel No. 395 en 395a.
” ” ” ” ”	sb. No. 28;	
bg. No. 1, normale lading	sb. No. 13;	
” ” ” ” ”	sb. No. 28;	
” ” ” ” ”	sb. No. 38;	
bg. No. 2, lading 3	sb. No. 28;	
” ” ” ” ”	sb. No. 38;	
bgkt.	tsb. No. 12.	

Toelichtingen.

De bg. No. 2 is de stalen slanke bg.

De lading 3 is een gescheiden lading; de Mg. kardoos wordt afzonderlijk ingebracht na het projectiel; dit laatste wordt eerst aangezet met den aanzetter. Voor het inbrengen van de Mg. kardoos is ingevoerd een laadhandschoen.

De overige projectielen met bijbehorende ladingen zijn patronen.

Voor het schieten op vecht- en pantserwagens wordt de bg. No. 1, normale lading, of de bg. No. 2, lading 3, verschoten met de sb. No. 38.

De werking van de sb. No. 38 en de wijze van vuren op vecht- en pantserwagens, benevens de schootstafelgegevens, zijn vermeld in de schootstafel voor het kanon van 7 veld voor de bg. met sb. no. 38 (No. 395 a); bij **de 1e Opgave van wijzigingen** in deze schootstafel zijn de gegevens voor de bg. No. 2, lading 3 opgenomen. Deze laatste gegevens gelden ook voor de bg. No. 3, lading 3; dit projectiel is de ijzeren slanke bg., welk projectiel in oorlogstijd, bij het mogelijk ontbreken van staal, zal worden aangemaakt. De uitwerking van de IJ. bg. is echter minder dan die van de St. bg.

De bg. No. 2, lading 3, kan ook worden verschoten met de sb. No. 13; aangezien de bg. No. 2 op de grootere afstanden zal worden gebruikt en daarbij verschoten wordt met de sb. No. 28, zijn de schootstafelgegevens voor de bg. No. 2 met sb. No. 13 niet opgenomen in de schootstafel.

De bgkt. wordt niet meer gebezigd voor het afgeven van uitwerkingsvuur,

omdat het afgeven van uitwerkingsvuur met t. projectielen bij 7 veld is vervallen; dit projectiel dient thans alleen voor de vuurregeling met t. projectielen. Aangezien de bgkt. niet meer wordt aangemaakt en de voorraad opdraakt, is kort geleden bij 7 veld ingevoerd de Mech. tb. No. 4 (een uurwerk-buis), waarmede de bg. in tijdstelling kan worden verschoten.

De sb. No. 43, een schokbuis met uitschakelbare vertraging, welke beproefd is ter vervanging van de sb. No. 13 en van de sb. No. 28, heeft niet voldaan en is daarom niet ingevoerd.

De gkt. is vervallen en bestaat niet meer.

d. Aangezien de nulpunten der batterijen nog niet nauwkeurig bekend zijn, terwijl ook het verband in de afdeeling nog niet is bepaald en tevens de ligging van de doelen niet nauwkeurig bekend is, moeten alle batterijen inschieten.

De Afd. C. moet na ontvangst van het verzoek van den B.C. eerst de ligging van de doelen in het terrein nagaan en overdenken, op welke wijze hij aan het verzoek van den B.C. zal voldoen; daarna moeten de bevelen aan de Bt. Cn. worden gegeven, waarbij de ligging van de doelen moet worden aangegeven, terwijl enkele minuten voor 11.40 het inschieten moet zijn geëindigd. Met het oog op den beschikbaren tijd besluit hij daarom voor het inschieten bevestigde grenzen te laten schieten. Het breedste doel zal door twee batterijen (re. en md. batterij), het andere doel door één batterij (li. batterij) onder vuur worden genomen. De beschikbare tijd is waarschijnlijk onvoldoende om de re. en md. batterij na elkaar te laten inschieten, dit moet dus gelijktijdig geschieden. Het beloop van de doelen blijkt te zijn ongeveer loodrecht op de schootsrichting; daarom zullen de re. en md. batterij bij het uitwerkingsvuur beide het geheele doel bevuren. Teneinde bij het gelijktijdig inschieten verwarring te voorkomen, wordt door de re. batterij op de vleugel van rechts, door de li. batterij op de vleugel van links ingeschoten (zie R.B.M.A. punt 65). Het inschieten moet zoo spoedig mogelijk aanvangen; daartoe worden de bevelen voor het inschieten afzonderlijk gegeven (zie R.B.M.A. pt. 75).

De Afd. C., die zich bij den C.- re. Bt. bevindt, wijst dezen Bt. C. het doel aan in het terrein en geeft het **bevel voor het inschieten**:

„Vóór 11.35 inschieten op vleugel van rechts aangewezen doel, bg. vtr. vml., grenzen van 100 m bevestigd”.

Een Luitenant-verkenner, die bekend is met de ligging van de doelen wordt gezonden naar het nabij gelegen waarnemingspunt van C.- md. en li. Bt.; deze wijst de doelen aan en geeft namens den Afd. C. het **bevel voor het inschieten**:

„Vóór 11.35 inschieten op aangewezen doel, md. Bt. op vleugel van links, bg. vtr., vml., grenzen van 100 m bevestigd”.

Opmerking.

Ingevolge de 3e opgave van wijzigingen in R.B.M.A. IV is de laatste regel van pt. 69 gewijzigd.

Behalve de reeds bestaande wijze van aangeven van doelen, is in dezen regel aangegeven, dat de ligging van zichtbare doelen kan worden aangewezen in het terrein; deze methode is hier met het oog op den beschikbaren tijd door den Afd. C. toegepast.

Nadat de bevelen voor het inschieten zijn gegeven, overdenkt de Afd. C. de uitvoering van het uitwerkingsvuur.

Het doel voor de re. en md. batterij is breed 200 m, terwijl, aangezien grenzen van 100 m worden geschoten, de vuurdiepte bij het uitwerkingsvuur

100 m + 3 × LS.50 = 160 m bedraagt; de oppervlakte, die onder vuur wordt genomen is dus $2 \times 1,6 = \pm 3$ ha.

In pt. 412 van **de Voorloopige Wijzigingen in het Schietvoorschrift** is bepaald, dat voor het neutraliseeren van vijandelijke weerstanden, welke van nabij door onze eigen infanterie worden bedreigd, in het algemeen in de eerste vuurstoot van 3 minuten een vuurdichtheid per ha noodig is van ten minste 48 schoten van 7 veld.

Benodigd zijn dus $3 \times 48 = 144$ schoten, te verschieten door 8 vuurmonden in 3 minuten, zoodat het gewenschte vuurtempo is $\frac{144}{8 \times 3} = 6$.

Teneinde een gelijktijdige vuuropening te verkrijgen, wijst de Afd. C. de md. batterij aan als leidende batterij.

Aan alle batterijen wordt nu gegeven het **bevel voor het uitwerkingsvuur**:

„Te 11.40 uitwerkingsvuur 3 minuten op aangewezen terreinrand, bg. vtr., vml., tempo 6, md. batterij leidt.

Opmerkingen.

Bij **de 3e opgave van wijzigingen in R.B.M.A. IV** is het begrip leidende batterij thans vastgelegd in pt. 74a; zie voor de vuuropening van een niet leidende batterij door den Bt. O. ook de uitbreiding van pt. 40.

Eveneens zijn in pt. 74 de aanwijzingen voor het uitwerkingsvuur o.a. uitgebreid met de gegevens omtrent de leidende batterij.

e. Ingevolge R.B.M.A. IV pt. 18 moet de Bt. O. den Bt. C. melden, zoodra het evenwijdig stellen is gecontroleerd, alsmede zoodra de correctiestaat gereed is.

f. Doordat het evenwijdig stellen is gecontroleerd is het vuurplan met één stuk in te schieten voor lengte en breedte; gezien het inschietpunt geschiedt dit met het rechterstuk. Ofschoon de afstand tot het doel niet nauwkeurig op de kaart kan worden gemeten, zal, met het oog op de nabijheid der eigen troepen, de sprong bij het teruggaan tot 200 m worden beperkt.

Co. Bt. C.: hr. 110 mi., 10 w., th. + 4, re. bg. vtr., vml., 2500, brc., vn.

Toelichting.

Door toepassing der breedtecorrectiën wordt de breedteverdeeling 25 m, deze moet worden $\frac{200}{4} = 50$ m, noodig is dus 10 w.

De terreinhoek naar de voet van het doel wordt door den Bt. C. gemeten + 2; het hoogteverschil tusschen Bt. C. en batterij is 5 m of op den afstand tot het doel 2 ‰ .

De terreinhoek voor de batterij is dus + 4

Co. Bt. o.: hr. 110 mi., 10 w., th. + 4, re. bg. vtr., vml., oh. 136, re. 4 meer, 2e 2 meer, 3e 6 mi., li. 7 mi.

De Bt. O. heeft de cd. (+ 4 ‰) samengevoegd met de breedtecorrectiën (2e -2, 3e -10, li. -11).

<i>g. Uur</i>	<i>Co. of meldng Bt. C.</i>	<i>Waarneming</i>
11.23	zie <i>f.</i> bt. 15 meer, vn. 2300, vn. 2400, vn. vn.	15 ⁰ / ₀₀ re. ? + — — +
11.29	melding aan Afd. C. ¹⁾ : re. Bt., terreinrand, 2400 ± th. + 4 daarna: nml., 2350, spr. 3 s. 1 min., to. 6, 3 a., sp. 50 m v.	
11.38	laden, md. Bt. leidt.	

Aangezien het tijdstip van het afgeven van het uitwerkingsvuur is geregeld door den Afd. C. en het, na het inschieten, nog 11 minuten duurt, alvorens dit tijdstip is aangebroken, doet de Bt. C. de melding onmiddellijk na het inschieten.

Om deze reden laat de Bt. C. ook nog niet laden. Op het oogenblik dat de Bt. C. doet laden, geeft hij aan den Bt. O. de aanwijzing, dat de md. Bt. leidt, waardoor de Bt. O. weet, dat hij het vuur moet openen op het oogenblik, dat de md. batterij door schieten daartoe het sein geeft.

<i>Uur.</i>	<i>Co. of melding Bt. O.</i>
11.30	nml., oh. 126, spr. 3 s. 1 min., to. 6, 3 a., sp. oh. 3 v. melding aan Bt. C. nadat de batterij klaar is: klaar.
11.38	laden.
md. Bt. opent het uitwerkingsvuur	vn.

Opgave No. 3.

Toestand.

III—2 R.A., bij de verdediging ingedeeld als afdeling voor algemeene opdrachten, is juist in stelling gekomen.

De nulpunten zijn door de Bt. Cn. bepaald.

Hoofdrichting kaarthoek 10.00.

De Bt. Cn. bevinden zich nabij de batterijen, alwaar weinig uitzicht is.

Voor de rechter batterij is de tusschenruimte tusschen de stukken:

	33 m		45 m		40 m	
li.		3e		2e		re.

Het 2e, 3e en li. stuk zijn minder dan 25 m achter of vóór het rechterstuk opgesteld.

De afstand van de voorste lijn der eigen troepen tot de afdeling is 2500 m.

¹⁾ Bij de 3e opgave van wijzigingen in R.B.M.A. IV zijn de punten 55 en 56 uitgebreid; deze punten geven thans de meldingen voor de meest voorkomende gevallen.

De batterijen worden met behulp van het kompasrichttoestel magnetisch in de hoofdrichting gebracht. De kaartdeclinatie bedraagt ter plaatse $150^{\circ}/_{00}$.

a. Hoe komt de Bt. C. tot de kennis van de grootte van de kaartdeclinatie?

Voor het in de richting brengen van de batterij wordt het kompasrichttoestel met hoekmeterstand $32,00$ in den kaarthoek van de hoofdrichting gesteld.

b. Hoe geschiedt dit?

Nadat dit is uitgevoerd en de kijker van het kompasrichttoestel op den opzet van het rechterstuk is gericht, wordt als hoekmeterstand afgelezen $16,25$; het kompasrichttoestel is 60 m rechts, van het rechterstuk opgesteld.

c. Met welken hoekmeterstand moet dit stuk op het kompasrichttoestel richten?

Als eerste munitieuitrusting zijn, bij de 12 hw. batterijen, verschillende projectielen, ladingen en buizen aanwezig.

d. Welke zijn deze?

Vanaf de opstellingsplaats van den C.—re. Bt., welke is gelegen op hetzelfde terreinpeil als de batterij en ± 150 m zijwaarts en ± 100 m achterwaarts van het rechterstuk, blijkt zichtbaar te zijn de spits van de kerk, welke zijdelings is gelegen in de nabijheid van de hoofdrichting; de afstand tot de kerk bedraagt 4500 meter.

Aangezien het evenwijdig stellen door terreinsomstandigheden in de batterij niet is te controleren, besluit de Afd. C. de rechterbatterij dit door schieten te doen uitvoeren en hiervan tevens gebruik te maken om de hoofdrichting te doen controleren; de uitvoering zal geschieden in de richting van de kerk.

e. Hoe luidt het vuurbevel van den Afd. C.?

De terreinhoek naar den bovenkant van de voorgelegen dekking in de richting van de kerk bedraagt voor den C.—re. Bt. $+ 6^{\circ}/_{00}$. De Bt. C. meet, voor het nulpunt van de batterij, dat de hoofdrichting $40^{\circ}/_{00}$ links van de kerk loopt. Hij berekent, dat de correctiën voor de daginvloeden, voor de richting waarin en den afstand waarop zal worden geschoten, bedragen:

afstand $+ 150$ m; zijdelings $+ 3^{\circ}/_{00}$.

f. Hoe luidt het vuropeningscommando van den Bt. C. en dat van den Bt. O.?

Bij het hoofdrichting en richtlijnverband schieten wordt door den Bt. C. bij de eerste laag waargenomen:

re. stuk	$3^{\circ}/_{00}$	rechts	} Kerk.
2e stuk	$7^{\circ}/_{00}$	rechts	
3e stuk	?		
li. stuk	$2^{\circ}/_{00}$	links	

Nadat, bij voortzetting van het vuur, tenslotte het 3e stuk is waargenomen, wordt hiervoor een afwijking gemeten: $8^{\circ}/_{00}$ rechts kerk.

g. Hoe kan het verloop van het schieten zijn geweest en welke melding en Cos. volgen hierna van den Bt. C.?

DE SNELLE VUROPENING BIJ DEN ZWAREN MITRAILLEUR

DOOR E. J. C. VAN HOOTEGEM,

Eerste Luitenant der Jagers.

Leeraar aan de Infanterie Schiet-School.

In het algemeen is men nog te veel de meening toegedaan, dat de zware mitrailleur zich weinig leent voor een snelle vuuropening, en dus van minder belang is voor het vuren op zich plotseling voordoende doelen, die in enkele oogeblikken tijds buiten gevecht moeten worden gesteld. Deze opvatting komt zoowel bij tactische oefeningen als bij den dienst te velde dikwijls naar voren.

Zij is echter onjuist.

Meestal worden de metingen en de ingewikkelde berekeningen hiervoor als reden aangehaald en daardoor het feit dat de doelen in de tijd die ervoor noodig is wederom verdwenen zijn. Deze metingen en berekeningen zijn inderdaad dikwijls noodzakelijk om aan bepaalde opdrachten te voldoen, en wanneer men tijd genoeg heeft (bijvoorbeeld in de verdediging) is dit ook geen bezwaar. In een dergelijk geval zal het zelfs gewenscht zijn de vuren van de zware mitrailleurs juist en accuraat uit te rekenen. De uitwerking zal daardoor zoo groot mogelijk worden. Dit neemt niet weg dat, wanneer snelheid een vereischte is, met het wapen vlot, in korten tijd, en toch met voldoende kans op uitwerking een vuur kan worden afgegeven.

Over het algemeen is het kader wèl op de hoogte van het vuren met de zware mitrailleurs op doelen die meer berekening eischen, doch juist aan de snelle vuuropening ontbreekt nog wel het een en ander, terwijl dit toch van evengroot belang is.

Een ieder moet hiervan doordrongen zijn en een commandant die de hulp van het wapen noodig heeft dient te weten in welke gevallen hij op deze hulp kan rekenen. Verder moet het kader zich bij een opdracht steeds realiseeren wat gevraagd wordt, vooraleer naar het tabellenboekje te grijpen. Vooral bij den aanval zal dit boekje dikwijls kunnen worden gemist. Daarom moet er ook bij den troep de hand aan worden gehouden dat stuks- en sectie-commandanten de benaderingsregels voor de weersomstandigheden (tabel A IV), en de correcties voor de loopslijtage (tabel A III) van buiten kennen. Met betrekking tot de vlotheid van handelen is dit een eerste vereischte voor een goed vuurleider.

Hierna volgen eenige gevallen waarin, indien zulks noodig is, een zeer snelle vuuropening kan worden geëischt, benevens de manier van handelen waardoor deze snelheid kan worden verkregen.

Om te beginnen kan bij een afstand tusschen 1300 en 2000 meter van de

benaderingsregels worden gebruik gemaakt, en bij een gewenschte snelle vuuropening *moet* dit geschieden. Beneden de 1300 meter, dus bij afstanden die in ons terrein vaak voor zullen komen, beteekent die benaderingsregel echter dat de weersomstandigheden totaal kunnen worden verwaarloosd.

Aan het kijkervizier zijn nu voor het uitzetten van de hoogte twee mogelijkheden: een hectometerschaal en een schaal met een verdeling in duizendsten. In normale gevallen wordt van de laatste gebruik gemaakt omdat daardoor gemakkelijker de correcties, die in duizendsten worden berekend, kunnen worden aangebracht. Hierbij behoort buiten die voor de weersomstandigheden ook nog de correctie voor de trillingshoek. En deze nu is verwerkt in die hectometerschaal. In bovengenoemd geval kan zij dus worden verwaarloosd. Het eenige waar we nog mee te maken hebben is de loopslijtage. De correctie hiervan is steeds uitgedrukt in meters en niet in duizendsten. We zijn daardoor voor de hoogte gereed wanneer we bij de doelfstand de loopslijtage optellen. Daar deze echter op korte afstanden van niet zoo veel belang is, kan men volstaan door voor de geheele sectie de gemiddelde loopslijtage te corrigeren. Hierdoor wordt ook het commando zeer eenvoudig daar het nu niet noodig is dat de sectie-commandant de stuks-commandanten verzamelt. Hij kan thans zelf een commando aan de geheele sectie tegelijk geven. Om nu aan niet-mitraillisten te toonen wat zij in een dergelijk geval van de hen toegevoegde zware mitrailleurs kunnen eischen, zal ik dit met een voorbeeld duidelijk maken.

De commandant van een vóórcompagnie bij een aanval heeft een sectie zware mitrailleurs toegevoegd gekregen. Gedurende het verloop van den aanval stuit hij in zijn vak op een weerstand die snel moet worden opgeruimd, omdat zij den aanval ophoudt. Zij bevindt zich op een afstand van 700 meter. De gemiddelde loopslijtage geeft voor de sectie een correctie aan van 25 meter. Dan is de sectie-commandant voor de hoogte gereed door te commandeeren: Alle stukken op 725 meter. De breedteverspreiding wordt gegeven al naar gelang de breedte van het doel en is even eenvoudig. Bij een eventueel te ver of te kort liggen van het vuur kan dit worden gecorrigeerd door het hoogtewiel.

Men ziet dus dat hier wel een zeer snelle vuuropening kan worden geëischt, daar de berekeningen tot een minimum zijn teruggebracht.

Een andere vereenvoudiging van werkwijze, waardoor men tijd kan uitsparen, is de volgende. Het komt in ons terrein nog al eens voor dat men op een open heide of aan den rand ervan in stelling moet komen. Vaak zien wij nu dat doelen, die staande achter de wapens goed te onderscheiden zijn, juist op het moment dat men achter de wapens plaats neemt, in de begroeiing verdwijnen. De schutter kan ze achter het wapen zittende dus niet meer zien, wel echter indien hij zich iets opricht. Nu is het echter heelemaal niet noodig dat men een vuur met gescheiden richting, wat veel meer tijd kost en de berekeningen veel ingewikkelder maakt, gaat afgeven. De vuurleider kan in een dergelijk geval zeer eenvoudig te werk gaan door voor de hoogte op de bovenkant van de begroeiing te laten richten. Bij ieder wapen afzonderlijk moet dan de juiste richting voor de breedte worden waargenomen, doordat de schutter zich even hooger opricht en een hulprichtpunt waarneemt dat in de richting van het doel ligt. Door de diepte van de bundel en door het feit dat meestal meer dan één laag zal worden afgegeven, wordt het doel met voldoende zekerheid onder vuur genomen. Ook hier is het dus wederom zaak dat de commandant die de opdracht voor dat vuur geeft, welke opdracht hij wel als eenvoudig zal oordeelen, omdat hij zelf de doelen kan waarnemen, in voorkomende ge-

vallen een vuurleider, die van deze manier niet op de hoogte blijkt te zijn, op de mogelijkheid wijst. Dit zal zeer veel tijd uitsparen en het vuur wordt er niet onzuiverder door.

In het I.S.K. is door de Infanterie Schiet-School deze methode reeds verscheidene malen en met succes toegepast.

Een derde geval waarin snelle vuuropening mogelijk is, maar hetwelk slechts in zeer speciale gevallen mag worden toegepast, is het zoogenaamde „karrenvuur”. Er moet echter voor worden gewaakt dat dit alleen afgegeven wordt, wanneer het beslist noodzakelijk is en men geen tijd heeft om normaal met de wapens in stelling te komen. De uitwerking van het vuur is namelijk hoewel goed, allicht iets minder. Toch zijn er eenige gevallen waarin we er beslist gebruik van dienen te maken. Tijdens de marschveiligheidsdienst namelijk zal het noodig zijn dat steeds stukken gereed zijn voor het vuren op luchtdoelen. Verder moet een gedeelte op de karren klaar zijn voor de directe beveiliging van de marcheerende onderdeelen.

Ten slotte bestaat er nog een manier om in bepaalde omstandigheden (b.v. in een vuurbasis) op snelle wijze een vuur te openen op zich plotseling voor-doende doelen.

Wanneer de zware mitrailleurs namelijk op een aangewezen plaats in stelling zijn gekomen wordt op bevel van den vuurleider een afstandschets van het terrein gemaakt dat als schootsvak is aangewezen. In deze schets worden de verschillende afstanden naar markante terreinpunten aangeteekend benevens de terreinhoeken naar deze punten. De sectie wordt in een hoofdschotsrichting gecommandeerd en in die hoofdschotsrichting evenwijdig gesteld op het middelste stuk (teneinde bij een zijdelings omzwaaien een zoo gering mogelijke fout te maken). Wanneer nu plotseling doelen opdoemen, is de vuuropening door de voorbereidingen zeer vereenvoudigd en kan de geheele sectie weer tegelijk, met eenvoudige bevelen, die voor alle stukken hetzelfde zijn, door den sectie-commandant worden gecommandeerd.

Men kan bijvoorbeeld het geval hebben dat tijdens een aanval een sectie zware mitrailleurs in stelling is gekomen teneinde aan een ontvangen opdracht te voldoen. De aanval loopt vast en de sectie blijft in die stelling. De sectie-commandant gaat nu over tot het laten uitvoeren van bovengenoemde verrichtingen en teekent eveneens op de schets de zijdelingsche hoeken op die de verschillende punten met de hoofdschotsrichting maken. Hij stelt zich verder op de hoogte van de gemiddelde correcties voor loopslijtage en trillingshoeken. Wanneer zich nu een tegenstoot afteekent en hij krijgt opdracht een vuur hierop te openen, kan met een kort bevel worden volstaan. Het bijeenroepen van de stuksc-commandanten kan weer achterwege blijven. Het commando is voor alle stukken hetzelfde. Wanneer bij de vuuropening blijkt dat men toch nog te laat is en de tegenstoot het vuur reeds is gepasseerd, kan worden volstaan met het simpele commando: Alle stukken $a\%_{00}$ lager; vuur herhalen . . . vuren.

Ook deze manier van snelle vuuropening werd reeds verschillende malen in het I.S.K. als een van de voorgeschreven oefeningen van den I.d.I. toegepast.

De technische uitvoering moge hier achterwege blijven, daar deze alleen voor mitraillisten van belang is. Het ligt in de bedoeling haar op te nemen in het voorschrift I.R.-1 B.

Dit laatste behandelt dus een snelle vuuropening die niet zoozeer een gevolg is van bepaalde omstandigheden, dan wel van het feit dat een geheele sectie

haar tijd nuttig heeft besteed. En ook dat is van veel belang voor de Infanteriecommandanten, die zware mitrailleurs krijgen toegewezen. Vaak komt het voor, dat een sectie zich, na het in stelling komen in een „dolce far niente” neerlegt. Voor de vuurkracht van het wapen is het echter noodzakelijk dat ieder man van de bediening steeds in den weer is. De sectie-commandant moet zijn gegevens verzamelen en berekeningen maken, de afstanden moeten worden gemeten, evenals de terreinhoeken en de zijdelingsche hoeken. En wanneer bepaalde vuropdrachten zijn uitgewerkt die nog niet behoeven te worden afgegeven, is het van belang dat deze vuren door de bediening z.g. droog worden beoefend, teneinde haar eraan te gewennen en daardoor te verkrijgen dat ze, zoo noodig, in de perfectie kunnen worden afgegeven. Het nuttig effect zal er ten eerste door worden verhoogd.

Ook is het van veel belang dat de manieren van snelle vuropening die hier zijn besproken, veelvuldig worden beoefend. Hierdoor slechts is het mogelijk te verkrijgen dat het kader de noodige vlotheid krijgt en niet steeds naar het tabellenboekje uitziet. Dat de bediening snel leert reageeren op plotselinge bevelen die door den sectie-commandant voor de geheele sectie worden gegeven en niet rustig wacht tot de stukscommandant hem eenige gegevens van een stukje papier voorleest.

Het is van het hoogste belang dat al deze zaken ook in vreedetijd geeischt worden en dat hogere commandanten weten dat zij ze kunnen eischen en in hoeverre eraan kan worden voldaan.

NIEUWE UITGAVEN

De strijd in het Engelsche Kanaal tusschen de Spaansche en Hollandsche wapenen, Anno 1639, door DON FRANCISCO MANUEL DE MELO. *Uitg. Drukkerij v/h C. de Boer Jr.* DenHelder prijs f 0,95. Uit het Portugeesch vertaald door Dr. M. DE JONG.

Den 21en October a.s. zal het 300 jaar geleden zijn, dat een Nederlandsche vloot onder onzen grooten Maarten Harperts-zoon Tromp op de Engelsche reede van Duins de laatste machtige Spaansche Armada vernietigde.

In dezen merkwaardigen zeeslag werd de Spaansche zeemacht voor goed gebroken, de vrijheidsoorlog der Nederlanden ter zee beslist en de grootste hinderpaal aan de uitbreiding van het Nederlandsche imperium buiten Europa weggenomen.

Ter nagedachtenis van deze, voor ons volk zoo uiterst belangrijke gebeurtenis en — zooals de redactie van het Marineblad het uitdrukt — als posthumehulde aan de groote vaderlanders, die deze zege voor ons land bevochten, besloot de redactie-commissie van het Marineblad, op voorstel van Dr. M. DE JONG, privaats-docent in het Portugeesch aan de Universiteit te Amsterdam, tot de uitgave van een herdenkingsnummer, in den vorm van een nog nimmer in het Nederlandsch verschenen vertaling van de beschrijving der campagne van 1639 door een Portugeesch edelman, die er grootendeels aan deelnam en het dramatisch einde van nabij kon volgen.

Dit keurig uitgegeven en geïllustreerde werkje is waarlijk zeer interessant. De gebeurtenissen zijn vlot beschreven en overal op zeer geestige wijze door den schrijver van commentaar voorzien, zoodat dit boek den lezer op buitengewoon aangename wijze in de sfeer van de 17e eeuw verplaatst en onze groote voorouders met de oogen van een hoogstaand en objectief tegenstander doet zien. Dat het relaas van DE MELO historisch van veel waarde is, blijkt wel uit het feit, dat het een der belangrijkste bronnen vormde voor het uitstekende werk over de tocht van de Armada van 1639 van den bekenden

Engelschen marine-historicus C. R. BOXER: „The Journal of Maarten Harpertszoon Tromp Anno 1639”.

Een woord van hulde past aan den vertaler, Dr. M. DE JONG, voor de wijze, waarop hij den geest van het boek bij de omzetting in modern Nederlandsch heeft weten te behouden en een woord van dank aan hem en aan de redactie van het Marineblad, dat zij deze belangrijke bijdrage tot de kennis van onze Vaderlandsche geschiedenis aan Nederlandsche lezers hebben beschikbaar gesteld. Dat velen dit interessante boek in het herdenkingsjaar van den slag bij Duins mogen lezen!

Les Enseignements aériens de la guerre d'Espagne, door C. ROUGERON. Uitg. Berger-Levrault, Paris. Prijs frs. 25 + 10%.

De bekende schrijver op luchtvaartgebied (o.a. het omvangrijke werk *L'aviation de Bombardement*, uitg. Berger-Levrault) behandelt hier de verschillende gevechtshandelingen welke hebben plaats gehad gedurende den oorlog in Spanje, en de lessen welke zij bevatten.

De gevechtshandelingen, waarbij het luchtwapen zelfstandig optrad, dan wel in samenwerking met andere wapens, of waarbij zijn optreden van invloed was op het verloop van den krijg, zijn in hoofdstukken verdeeld, waarbij elk hoofdstuk zooveel mogelijk een afgerond geheel vormt; het opzoeken van bepaalde feiten en het naslaan worden hierdoor zeer vergemakkelijkt.

De oorlog in Spanje geeft ons wel vele lessen op verschillend gebied; met het trekken van bepaalde conclusies is echter voorzichtigheid geboden.

Hoe in een volgenden oorlog het luchtwapen zal optreden en de wijze waarop in het algemeen de oorlog zal worden gevoerd, is door schrijvers in verschillende landen reeds veel gepubliceerd. Daarbij wordt wel eens uitgegaan van een standpunt en een zienswijze, welke in het land van den schrijver werd gepropageerd of aangenomen.

Omtrent de uitwerking van bombardementen op groote centra had men bepaalde verwachtingen. Een feit is echter, dat na twee jaar oorlog voeren Barcelona noch Valencia zijn gevallen, ondanks herhaalde bombardementen. Hoewel zulks op zichzelf niets zegt, en niets afdoet aan de waarde van het luchtwapen, dienen we met het trekken van bepaalde conclusies voorzichtig te zijn.

Organisatie van het personeel, aanwezig personeel en materiaal, verschil van inzicht omtrent den inzet en overige, van het luchtwapen onafhankelijke factoren, hebben invloed uitgeoefend.

De hulp aan *Franco* in het begin van den krijg, heeft het mogelijk gemaakt, dat een belangrijke legermacht de Straat van Gibraltar kon oversteken; van de andere zijde werd dit niet belet. Evenzoo mislukte door de interventie van *Franco's* luchtwapen de episode van de expeditie naar Majorca.

Na eenige beschouwingen hierover in zijn eerste Hoofdstukken, behandelt Schr. daarna de door beide partijen toegepaste methoden van het bombardement op de verschillende doelen te land en ter zee, de verbeteringen aan de afweerwapenen en daarbij behorende instrumenten.

De wijze van inzet van het luchtwapen bij het gevecht op den grond de samenwerking met de troepen tijdens de verschillende gevechtshandelingen, het optreden als wapen op den grooten afstand, bij de voorbereiding en de doorvoering van den aanval, vinden in een volgend Hoofdstuk een bespreking.

De bekende overval op het troepentransport op de Guadalajara en de verschillende plaatsen gehad hebbende gevechten aan de Ebro geven een inzicht omtrent de gevolgen, indien de noodige afweerwapenen ontbreken. Op het Noordelijk gevechtsterrein brachten de jacht-(gevechts)vliegtuigen meermalen de beslissing in den strijd der Infanterie.

Hoe de troep zal reageeren indien de afweerwapenen bij de troep onvoldoende zijn en het bij het eigen luchtwapen aan de noodige aanvalskracht ontbreekt, kunnen we ons wel indenken.

De grootere kwetsbaarheid van de Infanterie, vooral tijdens den aanval op lage hoogte, de kwetsbaarheid door kleine bommen van aanvallende tanks en pantserwagens, welke zonder beveiliging gevaar loopen te worden vernietigd, dwingen tot maatregelen.

De in stelling staande Artillerie staat aan het gevaar bloot reeds te worden vernietigd, vóór het moment waarop haar steun onontbeerlijk is, dan wel kan zij ten eerste worden gehinderd bij het verlenen van haar steun.

Na een verdere bespreking van het optreden tegen de verbindingen ter zee, de waarde van eilanden als even zoovele steunpunten, wordt de uitwerking van den aanval op de

grootte centra, het vernietigen van het luchtwapen door aanvallen op zijn grondorganisatie en vliegvelden nader in beschouwing genomen, en daarbij middelen besproken om hieraan te ontkomen.

In verband met de luchtverdediging bespreekt Schr. de verschillende vraagstukken welke verband houden met de te verwachten uitwerking van het luchtdeel-geschut en de keuze van kaliber.

Betreffende de verdedigingsvoorbereiding, ook op economisch gebied, vragen de verschillende hierop betrekking hebbende vraagstukken de aandacht, in verband met de gevolgen van het luchtbombardement.

De middelen, welke zouden kunnen worden aangewend om de vernietiging van de industrie te voorkomen zouden o.m. kunnen zijn de verplaatsing van het oorlogstooneel naar achterwaarts gelegen streken, de verspreiding van doelen, de verdediging en de bescherming van dezen.

De laatste Hoofdstukken zijn gewijd aan beschouwingen omtrent het gebezigde materieel voornamelijk de bombardements- en jacht-(gevechts-)vliegtuigen, hun strijd om het overwicht in de lucht, welke de eene partij, zij het soms tijdelijk, boven de andere had.

Een bespreking omtrent de eischen, waaraan vliegtuig zoowel als motor moeten voldoen in verband met hun taak, mede als gevolg van de steeds voortschrijdende evolutie van het luchtwapen, vormen het slot.

Het boekwerk, waarin Schr. in een kort bestek de voornaamste gebeurtenissen behandelt welke met het luchtwapen verband houden, vormt met de daaraan vastgeknoopte beschouwingen en de overzichtelijke indeeling van het geheel, een welkome bron en verdient daarom alle aanbeveling te worden gelezen.

H.Dz.

„Het luchtwapen en zijn problemen”, door M. W. J. M. BROEKMEYER, 1e Lt. der inf. — Waarnemer.

De beknopte en overzichtelijke wijze, waarop de schrijver zijn stof behandelt, is er oorzaak van, dat dit boekje zich aangenaam laat lezen. De talrijke mogelijkheden, welke het luchtwapen biedt, passeeren achtereenvolgens de revue, óók het ingrijpen in het gevecht op den grond, het op aanzienlijke schaal vervoeren van troepen en materieel door de lucht, het inzetten van luchtinfanterie, enz. Daarnaast vinden de verschillende middelen der luchtverdediging vermelding.

De schrijver geeft in het kort de opvattingen weer, welke diverse deskundigen huldigen betreffende plaats en taak van het luchtwapen in den oorlog der toekomst. Hij komt tot de conclusie, dat de luchtmacht het weermachtsbestanddeel is, waarvan een oorlogsbeslissende werking zal uitgaan. De oorlog der toekomst zal de totale oorlog zijn. Hierin vormt alleen het luchtwapen het middel, waarmee de vijand kan worden vernietigd.

Aan de luchtstrijdkrachten zal dus een zeer voorname plaats in de weermachtsorganisatie moeten worden toegekend. Een krachtige, numeriek grootte luchtvloot in eerste lijn zal beslissen over het „to be or not to be” van staat en weermacht. Een in de lucht defensief blijven en een samenstellen van de luchtvloot in overeenstemming daarmee, staat gelijk met een zichzelf volkomen uitschakelen. Het luchtwapen kenmerkt zich door de eigenschap, dat het zich bij uitstek leent voor het offensief, doch slecht voor het defensief. Daarom moet de verdediging in de eerste plaats worden gevoerd door den aanval. Alleen al de vrees voor represailles verleent aan een krachtige, operatieve luchtvloot een groote waarde.

Het boekje is door den Generaal-Majoor BEST van een voorwoord voorzien. Deze vestigt de aandacht op het tijdelijke karakter van elke luchtactie. Óók de uitwerking, zoowel in moreelen als in materieelen zin, kan daardoor van tijdelijken aard zijn, vooral als tijdig de noodige voorzorgen zijn getroffen. Het behoeft geenszins vast te staan, dat het luchtwapen de eindbeslissing zal brengen. Dat het gros van de beschikbare luchtvloot moet worden benut voor operatief optreden, kan slechts gelden voor groote mogendheden.

Vershillende van de door den schrijver geponeerde stellingen kunnen inderdaad zeer sterk worden betwist, vooral op hun geldigheid t.a.v. kleine landen. Het is jammer, dat de positie van deze laatsten niet aan een nader onderzoek is onderworpen. Dit neemt echter niet weg, dat het werkje zijn taak, nl. meer bekendheid te geven aan de beteekenis van het luchtwapen en de vraagstukken, die dit laatste omgeven, zeker zal kunnen vervullen.

S. H. H.

Militair Ceremoniëel, door Jhr. E. J. M. WITTERT, Luitenant-Generaal B.D. Tweede verbeterde en vermeerderde druk. Uitg. *W. P. v. Stockum en Zoon N. V.* Den Haag. Prijs f 2.50.

Het is een goede gedachte geweest van den Luitenant-Generaal WITTERT zijn werk over dit onderwerp in een zéér verbeterde en vernieuwde uitgave te doen verschijnen. Deze zoo lang verwaarloosde en veronachtzaamde zijde van het militaire bestaan is ondanks de sterke opleving van de laatste jaren nog lang niet op die hoogte, waarop zij recht heeft. Ongetwijfeld zal deze studie er in belangrijke mate toe bijdragen, dat Generaal WITTERT's denkbeelden door veel meer officieren dan voorheen ook doordacht en voor zoover de voorschriften dit toelaten, in praktijk worden gebracht. De schrijver voert steeds door een warm goed gedocumenteerd pleidooi voor wijziging der bestaande — en hem nog liever — voor een geheel nieuw voorschrift op het gebied van ceremoniëel. Ongetwijfeld zullen er velen zijn, zoowel onder de jongeren als onder de ouderen, die het met bepaalde inzichten van den schrijver niet eens zijn, zooals b.v. over diens betoog over de houding van „geeft acht” en het daartoe strekkende commando en over het *Wilhelmus*. Dit doet echter aan de groote waarde van de studie, die naar wij hopen spoedig praktische resultaten zal opleveren, niets af. Het ware te wenschen, dat veel uit dit boek behandeld werd met onze aanstaande officieren, zoowel met de cadetten als de adspirant reserve-officieren, want er valt voor hen zeker veel uit te leeren.

Wij veroorlooven ons nog enkele opmerkingen, die naar wij hopen een volgende herdruk ten goede kunnen komen. Zoo gaarne hadden wij iets meer gelezen voor de inzichten van den hooggeachten schrijver over de thans vastgelegde- en velen niet bevredigende wijze van eedsaflegging van nieuwbenoemde officieren. Een andere wensch is, dat voortaan gesproken worde van het *Koninklijk* Ned. Indische Leger. Op blz. 252 e.v. haalt schrijver een polemiek aan uit „*De Militaire Spectator*” van 1934; wij vinden het jammer dat de daarin aangehaalde denkbeelden van „*Dragonder*” niet geheel juist weergegeven zijn.

Wij stellen er nog prijs op te verklaren, dat velen het niet eens zijn met des schrijvers inzichten (blz. 101) dat op een parade geen verbindingsafdeelingen, mitrailleurs, mortieren of infanteriegeschut e.d. behooren te worden medegevoerd. Daar deze wapenen tot de normale bewapening van de infanterie en cavalerie behooren lijkt het ons niet juist deze bij een parade weg te laten en dus de troep te toonen zooals zij niet is.

Ten slotte zij ons nog een opmerking verloorloofd over de eenige photo in dit boek tegenover de frontpagina. Het komt ons voor een inbreuk te zijn op het door den schrijver zoo warm verdedigde ceremoniëel, dat op deze foto de tamboers met de paradetrommen *niet* en de muzikanten wél de overjas dragen.

Ondanks deze opmerkingen kunnen wij dit boek warm aanbevelen, in het bijzonder aan de helaas nog te velen, die sceptisch of onverschillig tegenover het ceremoniëel staan.

Een saluut aan den onvermoeiden strijder, die dit voor ons zoo onmisbare deel van ons bestaan weer heeft doen herleven.

P. W. P.

Der Französische Soldat, Wesen und Haltung, door professor OTTO VÖLCKER. Uitg. *Mittler & Sohn*, Berlijn. Prijs R.M. 2.50.

In een boek van ruim 100 bladzijden heeft de schrijver een zeer omvangrijke stof nauw samengevat ter uitbeelding van het wezen van den Franschen soldaat en de motieven voor zijn handelingen. Hij beschrijft achtereenvolgens het Fransche ras, de volkpsychologie, de weerbaarheidsgedachte, den soldaat in de weermacht en den kolonialen soldaat.

Hij laat ons zien dat in Frankrijk, het land in Europa waar rasvermenging en rassenkruising het meest zijn voorgekomen, doch waar dit gemengde ras leeft op een mooie zeer vruchtbare gesloten ruimte binnen grootendeels natuurlijke grenzen, woorden als „*sûreté*”; „*la gloire*” en „*la patrie*” door traditie en historie zeer hooge beteekenis hebben gekregen en zulks niet het minst voor den Franschen soldaat.

Sinds eeuwen hebben Duitsche en Fransche soldaten op het slagveld tegenover elkaar gestaan en de Duitsche soldaat weet daardoor den Franschen soldaat te waardeeren, hetgeen ook zeer duidelijk tot uiting komt in dit werk van OTTO VÖLCKER. Hij schreef het boek in de eerste plaats voor de Duitsche weermacht, verwacht echter dat het belangstelling zal vinden in veel ruimeren kring en, afgezien van eenige zwaarwichtigheid, is het zeker de moeite waard om het te lezen. Zij, die een dieper inzicht willen krijgen van den Franschen soldaat in wezen en doen vinden hier een goede studiebron.

v. H.

LEVEN EN STREVEN IN DE KONINKLIJKE LANDMACHT

50-JARIG JUBILEUM RIJKSMAGAZIJN VAN GENEESMIDDELEN.

De Directie van 's Rijks Magazijn van Geneesmiddelen zal op 1 September a.s. het feit herdenken, dat vóór 50 jaren dit magazijn overgebracht werd naar het nog thans in gebruik zijnde gebouw aan de Sarphatistraat 110a te Amsterdam, na reeds bijna 100 jaren te 's-Gravenhage gevestigd te zijn geweest.

De naam RIJKS Magazijn van Geneesmiddelen ontleent het magazijn daaraan, dat niet slechts de Kon. Landmacht en de Kon. Marine hun genees- en verbandmiddelen en instrumenten via het Magazijn betrekken, maar ook de Departementen van Justitie, Koloniën, Buitenlandsche Zaken, Economische Zaken en Waterstaat. Verder maakt het Nederlandsche Roode Kruis gaarne gebruik van het Rijks Magazijn van Geneesmiddelen, evenals in den laatsten tijd ook de Vluchtelingenkampen.

Na de zeer drukke mobilisatiejaren onder de directie van Luitenant-Kolonel J. VAN RIEL, kwam ook voor het Magazijn een periode van inzinking, veroorzaakt door de vele bezuinigingen. Het personeel werd rigoureuus ingekrompen. Er waren, behalve de directeur, eind 1918 nog 3 Militaire Apothekers werkzaam (als Scheikundige, Administrateur en Magazijnmeester). In de latere jaren bleef er slechts één (de Apotheker Scheikundige) over.

Dat niettemin de werkzaamheden, dank zij de uiterste krachtsinspanning, zonder stagnatie konden verlopen, was te danken aan de nimmer genoeg te waardeeren toewijding van hooger en lager personeel.

Inmiddels was op 15 Juni 1921 het dienstvak van den Militairen Pharmaceutischen Dienst zelfstandig geworden, waardoor een ernstige belemmering voor de vrije ontplooiing van het Magazijn weggenomen werd.

De toenmalige Directeur werd benoemd tot Chef van den Militairen Pharmaceutischen Dienst met standplaats 's-Gravenhage. Directeur van het Magazijn werd

Majoor W. F. Privé. Toen in 1923 Lt.-Kolonel VAN RIEL den dienst verliet, waren echter de bezuinigingsplannen der Regeering reeds dusdanig doorgevoerd, dat aan zijn opvolger, Overste PRIVÉ, zoowel het bevel over het dienstvak als het Directoraat van het Rijks Magazijn werden opgedragen (1923), waarvan beide functies nadeel ondervonden.

Na Overste Privé bekleedde tot 1 November 1935 Lt.-Kolonel H. H. POELMAN 6 jaren beide functies. Onder diens bevelperiode werd de inkrimping van personeel, zooals reeds eerder geschetst, nog verder doorgevoerd, niettegenstaande mede de voorziening van geheel N.O. Indië de maximum energie van de overblijvenden vorderde, zoodat de leiding niet gemakkelijk was.

1 November 1935 werd Luit.-Kolonel J. ROZEBOOM in beide functies benoemd en naderde de periode, waarin de bewapening van alle Europeesche landen een enorme omvang zou nemen. Tot dusver werden slechts zeer geringe bedragen voor voorraadvorming van genees- en verbandmiddelen en instrumenten beschikbaar gesteld; nu het gevaar voor conflicten sterk toenam, werden voor het R. M. v. G. noodzakelijke credieten voor aanschaffing verleend. Gevolg hiervan was, dat naast het oude gebouw een grooter nevenmagazijn moest worden gebouwd. Het personeel werd opgevoerd tot een voldoende sterkte om den voortdurend stijgende en bewerklijker wordenden stroom van aanvragen te verwerken. Naast den Mil. Apotheker-Scheikundige werd aan den Directeur een Mil. Apotheker 2e Kl. toegevoegd en voorts werd een drietal reserve-officieren tijdelijk in werkelijken dienst gehouden.

Het aantal onderzoekingen steeg van 400 stuks in 1930 tot 700 in het eerste halfjaar 1939.

In de fabriek van 's R. M. v. G. werden bereid:

		1930	1935	1938	1939
Tabletten	stuks	559200	1556000	3537000	2445000
Ampullen	stuks	10000	11000	48000	75000
Zalven	kg.	315	450	640	760
Stropen	kg.	675	750	750	550
Tincturen	kg.	250	250	500	400

waaruit blijkt, hoezeer de uitbreiding noodzakelijk was.

's Rijks Magazijn van Geneesmiddelen is thans een verzamelbegrip geworden, waaronder wordt verstaan: Centrale Administratie, Hoofdmagazijn, Nevenmagazijn(en) en Fabriek en Laboratorium.

Aan 's Rijks Magazijn van Geneesmiddelen zijn thans werkzaam:

1 Lt.-Kolonel Dirigeerend Mil. Apotheker (Directeur), 5 Mil. Apothekers 2e Kl. 3 Adj. O.O., 5 Sergeanten, 7 Ambtenaren en 32 Werklieden.

VEREENIGING TER BEOEFENING VAN DE KRIJGSWETENSCHAP, WERKPLAN 1939/40

27 Oct. 1939.	Luitenant ter Zee 1e Kl. J. F. W. NUBOER: De Imperiale taak van de Koninklijke Nederlandsche Marine.		Het Opperbevel over de Nederlandsche strijdkrachten in vredes- en oorlogstijd, ook van staatsrechterlijk standpunt bezien.
24 Nov. 1939.	Professor Dr. G. L. SMIT SIBINGA, Reserve-Kapitein der Artillerie: Militaire Geologie.	Maart 1940.	Kapitein der Grenadiers M. R. H. CALMEIJER: De aanval over een rivier volgens moderne inzichten.
Jan. 1940.	Kapitein der Genie J. J. DE WOLF: Gebruik en organisatie van Pioniers.	Reserve.	Luitenant-Kolonel der Infanterie S. O. ROOSJEN: Op welke wijze moet, met behoud van het Capitulant-stelsel, het onder-officierskader der infanterie verkregen en opgeleid worden?
Febr. 1940.	Kolonel van den Generalen Staf M. W. L. VAN ALPHEN:		

ONDERSCHIEDINGEN.

Bij Koninklijk Besluit zijn benoemd, ter gelegenheid van den verjaardag van H. M. de Koningin: tot ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw: generaal-majoor A. A. VAN NIJNATTEN, commandant van het IIIde legerkorps, tevens bevelhebber in de 3de militaire afdeeling; generaal-majoor J. HARBERTS, inspecteur der artillerie; generaal-majoor H. D. S. HASSELMAN, directeur voor het materieel der landmacht;

tot officier in de Orde van Oranje-Nassau, met de zwaarden: majoor van den generalen staf ir. J. GOVERS, toegevoegd aan den chef van den generalen staf; majoor-

intendant J. P. H. VAN AALST, intendant bij het IIde legerkorps; kolonel der infanterie A. DE VRIES, commandant van de VIIIste divisie; luitenant-kolonel der infanterie J. VAN VOORTHUIJSEN, commandant van het regiment grenadiers; luitenant-kolonel der infanterie J. F. DE RIDDER, commandant van het 22ste regiment infanterie; luitenant-kolonel der cavalerie jhr. S. M. S. A. A. DE MAREES VAN SWINDEREN, commandant van het 4de regiment huzaren; luitenant-kolonel der genie H. J. H. VAN TAREL, eerst-aanwezend-ingenieur te Utrecht; reserve-kolonel van den generalen staf L. C. PREIJ; reserve-kolonel der

infanterie dr. G. J. DE GROOT; gepensionneerd kolonel-titulair van het Koninklijk Nederlandsch-Indische leger F. C. THOMSON, werkzaam bij het hoofdkwartier van de Vesting-Holland; reserve-dirigeerend-officier van gezondheid der derde klasse dr. J. BIJTEL; gepensionneerd kolonel der militaire administratie J. F. H. ISRAEL; tot officier in de Orde van Oranje Nassau: A. M. C. SEEUWEN, luitenant-kolonel b. d., oud-commandant der burgerwacht te Nijmegen;

tot ridder in de Orde van Oranje-Nassau, met de zwaarden: officier van administratie der eerste klasse mr. D. B. A. FRANKEN; kapitein van den generalen staf J. J. PAPE, adjunct-chef van den staf van het 1ste legerkorps; kapitein van den generalen staf C. D. KAMERLING, toegevoegd aan den chef van den generalen staf kapitein van den generalen staf J. H. JAGER, toegevoegd aan den chef van den generalen staf; kapitein van den generalen staf A. T. C. OPSOMER, toegevoegd aan den chef van

den generalen staf; kapitein van den generalen staf K. VAN RIJN, werkzaam bij de IIde Afdeling B van het Departement van Defensie; kapitein der infanterie J. J. M. DE BRUIJN, van het 11de regiment infanterie; kapitein der infanterie J. M. STEENBEEK, van het 11de regiment infanterie; kapitein der infanterie jhr. J. VAN SUCHTELEN, van het korps politietroepen, ritmeester der cavalerie J. S. BOOM, leeraar bij de Koninklijke Militaire Academie; kapitein der artillerie F. G. DÜRST BRITT, van het 1ste regiment veldartillerie; kapitein der artillerie J. BARENDREGT, van de brigade luchtdoelartillerie; kapitein-waarnemer dr. J. W. WIJN, van het 1ste luchtvaartregiment; kapitein der genie J. C. STUMPHIUS, eerst-aanwezend-ingenieur te Amersfoort; kapitein der genie A. JANSSEN, eerstaanwezend-ingenieur te Arnhem; reserve-kapitein voor speciale diensten D. J. TIJSSENS, van het vrijwillig landstormkorps luchtwachtdienst; reserve-kapitein voor algemeenen dienst prof. dr. J. E. DE QUAIJ.

UIT DE VAKPERS

HERSTELLEN VAN UITGESCHOTEN VUURMONDEN.

In onderstaand tijdschrift treffen wij een korte uiteenzetting aan van de verschillende wijzen, waarop inwendig gesleten vuurmonden weer kunnen worden hersteld.

Het belang van deze herstellingen is steeds grooter geworden met het toenemen van de aanvangssnelheid en van de vuursnelheid. Moderne kanonnen, vooral het luchtdoelgeschut, is aan groote slijtage onderhevig.

De schrijver laat achtereenvolgens alle toe te passen procédés de revue passeeren.

1e. Het onder spanning inbrengen van een nieuwe voering.

Dit systeem ter herstelling van uitgeschoten vuurmonden is in 1909 in Frankrijk beproefd; maar weer verlaten. De oorzaak van de mislukking is merkwaardig. De ingebrachte voering vertoonde na eenigen tijd het bekende verschijnsel van kernverschuiving; in dit geval aan de voorzijde, omdat de voering aan de achterzijde onbeweegelijk aan den mantel was verbonden. Na verloop van tijd stak de voering aan de voorzijde uit, hetgeen men toentertijd een bezwaar achtte. Om dit uitsteken aan de voorzijde te beletten, werd de voering ook aldaar onbeweegelijk opgesloten, met als gevolg, dat de optredende spanningen nu in het inwendige een verdikking veroor-

zaakten. Deze verdikking remde plotseling het projectiel tijdens zijn beweging in den loop, waardoor de buis ontijdig tot werking kwam. Dit groote aantal ontijdige springers was oorzaak, dat men het systeem als ondeugdelijk kwalificeerde.

In den oorlog 1914-'18 is het met succes bij enkele zware vuurmonden toegepast.

2e. Het inbrengen van een nieuwe voering met eenige speling.

Dit is in Frankrijk in 1921 voor het eerst beproefd. Daartoe was een voering noodig van een staalsoort met buitengewone hoedanigheden; vooral de elasticiteit moest grooter zijn dan normaal (75 à 90 kg/mm²).

De vereischte eigenschappen van de voering worden thans door auto-frettage verkregen.

Het voordeel van het systeem was gedacht in de mogelijkheid van vernieuwing op het gevechtsveld, b.v. in kleine hulpwerkplaatsen van de batterij of de afdeling. Om dit voordeel geheel uit te buiten moeten de voeringen onderling verwisselbaar zijn. Dit is buitengewoon moeilijk te bereiken.

Oorlogservaring is met dit stelsel niet opgedaan.

3e. Gedeeltelijke vernieuwing van de voering.

In beginsel is dit eenvoudig; maar bij de toepassing gaf het verkrijgen van de juiste aansluiting van de trekken en velden in het oude en het nieuwe deel groote moeilijkheden.

Ook is het mogelijk om een in te brengen heele voering (stelsel 1 of 2) te laten bestaan uit twee deelen, welke aan elkaar worden geschroefd of geklemd.

Schrijver geeft niet aan of dit systeem in de practijk is toegepast; het lijkt ons nogal bezwaarlijk.

Revue d'Artillerie, Juli 1939.

Tenslotte trekt schrijver een vergelijking tusschen het herstellen door het aanbrengen van een nieuwe voering en dat door het gebruiken van een nieuwe schietbuis.

Beide stelsels hebben voor- en nadeelen, zoodat niet voor alle vuurmonden en alle omstandigheden aan één de voorkeur moet worden gegeven.

Voor het verkrijgen van een goed overzicht van deze overigens reeds bekende materie verdient de bestudeering van het artikel aanbeveling.

S.

WAARNEMING MET BEHULP VAN KABELBALLONS.

Bestaat er in een toekomstoorlog nog behoefte aan waarneming met behulp van kabelballons?

De Lieutenant-colonel de réserve Bonvillain de l'Armée de l'Air stelt bovenstaande vraag, zonder deze echter definitief te beantwoorden. Vanzelfsprekend verdient aardwaarneming onder alle omstandigheden de voorkeur en komt luchtwaarneming eerst in aanmerking wanneer aardwaarneming onmogelijk is. Stelt men van de luchtwaarneming de vliegtuig- en de ballonwaarneming naast elkaar, dan heeft vliegtuigwaarneming het voordeel, dat zij onder een minder schuinen hoek plaats vindt: ballonwaarneming echter de voordeelen van de *permanence*; de *voortdurende telefonische verbinding* en het feit, dat zij *minder kostbaar is aan personeel en materiaal*. De beide eerstgenoemde voordeelen van kabelballons maken het waarnemingsmiddel van bijzondere beteekenis voor de *bewaking van het gevechtveld* alsmede voor de *leiding van het artillerievuur*.

Als voorbeeld haalt S. aan, dat bij het offensief van het 5e Fransche leger in 1917 van 9 tot 20 April van de met luchtwaarneming afgegeven vuren werden uitgevoerd met:

	ballon- waar- neming	vliegtuig- waar- neming
vernielingsvuren	405	109
vuren voor artillerie- bestrijding	165	209
contrôles	235	74
Totaal . . .	805	392

Of kabelballons in de toekomst nog een rol zullen spelen hangt echter voornamelijk af van het feit of zij voldoende verdedigd zullen kunnen worden.

In 1918 bestond de mogelijkheid om kabelballons met *vliegtuigen* of met *artillerie* te bestrijden. Van deze 2 aanvalswijzen was de eerste de belangrijkste: het succes hing echter voornamelijk af van het feit, of plaatselijke omstandigheden de verrassing voor den aanvaller bevorderden, en van de geoefendheid en de discipline van de ballon-troepen.

Wat kunnen ballons tegen *vliegtuig-aanvallen* doen?

De verdediger kan:

1. de ballon in veiligheid stellen door haar tijdig in te halen;
2. een gevaarzone voor den aanvaller scheppen door het vormen van een vuurfront.

Wanneer zorg wordt gedragen, dat de ballon niet wordt verrast en voldoende wapens voor den afweer gereed zijn gesteld, gelooft S. dat ook in de toekomst een succesvolle verdediging zeer wel mogelijk is.

Ook het *artillerievuur* zal de werkzaamheden van kabelballons vermoedelijk niet onmogelijk maken, zulks daar op gevechtsafstanden van 9 à 10 km. een aanzienlijk aantal schoten voor het neerhalen van een ballon zal worden vereischt.

De conclusie, waartoe S. komt is, dat proefnemingen zullen moeten uitmaken, hoeveel % kansen aanvallen op ballons zullen hebben, en welke mogelijkheid voor waarneming in de toekomst derhalve van ballons mag worden verwacht. Mocht dit onderzoek gunstig voor de ballons uitvallen, dan zal het waarnemingsmiddel op peil moeten worden gehouden of gebracht. S. wijst er hierbij nog op, dat in Duitschland de ballonafdeelingen nog steeds organiek tot de artillerie behooren.

In aanmerking genomen, dat aardwaarneming in Nederland nog veel moeilijker is dan in Frankrijk, verdient het *Revue d' Artillerie*, April 1939.

vraagstuk van de ballonwaarneming ook onze voortdurende en blijvende aandacht.

D.

EEN BATTERIJ VAN 7.5 CM. IN DEN MAALSTROOM VAN DEN STRIJD.

Commandant X . . . levert een boeiend verhaal omtrent de wederwaardigheden van een batterij van 7,5 cm. gedurende enkele terugtochtsdagen van de 45e Fransche divisie tijdens het Duitsche voorjaarsoffensief in Mei/Juni 1918.

Op aangrijpende wijze worden ons de moeilijkheden geschetst, voor welke een Bt. C. wordt gesteld wanneer hem als artillierist wordt opgedragen om den terugtocht te dekken zonder dat ook maar iets omtrent de door de infanterie te volgen gedragslijn wordt medegedeeld; wanneer bovendien nadere bevelen voor een bepaald uur worden toegezegd, welke natuurlijk uitblijven. Niettemin zien wij de Bt. C. zich op energieke wijze door de moeilijkheden heenslaan, terwijl het hem op enkele momenten gelukt zijn batterij op doeltreffende wijze tot werking te brengen tegen in stelling komende Duitsche mitrailleurs; een gevechtstrein van 12 caissons en tot den aanvalovergaande infanterie.

De moeilijkheid van de samenwerking tusschen de wapens tijdens een dergelijke fase van den bewegingsoorlog wordt nog eens op overtuigende wijze aangetoond. Zoo zien wij dat gedurende deze dagen:

- de verbinding naar boven herhaaldelijk verbroken is;
- de Bt. C. gedurende verschillende perioden niets weet van de infanterie welke hij steunen moet; ja, zelfs niet of zich nog infanterie voor hem uit bevindt;
- de artillerie van een nevendivisie op terreinen vuurt, welke zich nog in eigen hand bevinden;

Revue d' Artillerie; Mars 1939.

— een nevenafdeeling op nog bezette eigen artillieriestellingen vuurt;

— neven terugtrekkende batterijen de in de stellingen achterblijvende munitie in brand steken, tengevolge waarvan de batterijen, welke den terugtocht moeten dekken in een gaswolk worden gehuld, terwijl bovendien de mogelijkheid tot waarnemen volkomen verloren gaat.

Dat de in den bewegingsoorlog zoo moeilijke artillierie-bestrijding nog wel eens succes heeft wordt in het artikel sprekend aangetoond. Had de batterij voor den terugtocht — behalve materiele schade — reeds 30 % van zijn personeel verloren, op één enkele gevechtsdag wordt voorts:

- 1 stuk met geheele bediening vernietigd;
- een ander stuk onbruikbaar gemaakt;
- van de overige stukken de helft van de bediening buiten gevecht gesteld. Aan het einde van de terugtochtsdagen zijn van de batterij nog 2 stukken bruikbaar; terwijl van het personeel nog aanwezig zijn: 2 gewonde officieren; 1 onder-officier en 15 man.

Wanneer wij al deze moeilijkheden, verwarringen en misverstanden lezen, en ons realiseeren dat dit geschiedt in de overzichtelijke terreinen van N.-Frankrijk met in de leerschool van den oorlog geoefende troepen, dan zijn wij weer iets minder verwonderd over hetgeen manoeuvres bij ons wel eens te zien geven!

Het uiterst leerzame verhaal moge een ieder ter lezing worden aanbevolen.

D.

LICHTE MITRAILLEUR KNORR-BREMSE.

In onderstaand tijdschrift is een beschrijving opgenomen, verlucht met enkele afbeeldingen, van een nieuwen lichten mitrailleur geconstrueerd door de fabriek *Knorr-Bremse*, bekend wegens de luchtdrukremmen aan de spoorrijtuigen.

Het wapen vormt in zoverre een bijzondere constructie, dat de gassen niet op eenigen afstand voor de monding worden afgetapt, zooals bij onzen lichten mitrailleur, maar eerst bij de monding.

De openingen in den mondingsrem geven de gassen gelegenheid in een koker te

treden, waarin zij een zuiger achteruit stooten en dientengevolge het mechanisme in beweging brengen. Deze stoot moet heftiger zijn dan bij onzen mitrailleur, omdat de beschikbare tijd nog korter is.

Een andere merkwaardigheid is het houten handvat aan de loop, waardoor deze gemakkelijk verwisseld kan worden, zonder dat de warm geschoten loop behoeft te worden aangepakt.

Getallen opgaven besluiten het artikel. Daarin vinden wij b.v.: gewicht 9 kg, Vo 750 m/sec., kaliber 7,92 mm.

Wehrtechnische Monatshefte. Juli 1939.

S.